

**Управління освіти
Южноукраїнської міської ради
Станція юних техніків**

**Методична розробка заняття гуртка
«Моделювання іграшок-сувенірів»
на тему: «Сувеніри – прикраси з бісеру»**

Розробила:
керівник гуртка
«Моделювання іграшок-сувенірів»
Негрескул Людмила Григорівна

м. Южноукраїнськ

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Історія виникнення бісеру	5
2. Поняття про бісероплетіння	9
2.1. Види бісеру	9
2.2. Вибір бісеру за кольором	10
2.3. Робота зі схемами	11
2.4. Матеріали та інструменти	12
2.5. Основні прийоми плетіння	13
2.6. Основні техніки бісероплетіння	15
3. Сувеніри – прикраси з бісеру	17
3.1. Виготовлення кольє, браслету, каблучки та сережок	17
3.2. Виготовлення кольє «Віхор»	18
3.3. Виготовлення кольє «Бузок»	19
3.4. Виготовлення поясу «Юність»	19
3.5. Виготовлення комплекту «День та ніч»	20
3.6. Виготовлення фенечок, хрестика та кулону	21
3.7. Виготовлення гердану «Червоні троянди»	22
3.8. Виготовлення кольє «Вогник»	23
4. Конспект заняття на тему «Бісероплетіння. Виготовлення квітки «Троянда»»	24
Висновки	30
Бібліографія	31
Додатки	32

Вступ

Праця, якою б простою вона не здавалася, вимагає певних знань, навичок та вмінь. Чим раніше ми стикаємось в своєму житті з яким-небудь заняттям, тим простішим виявляється воно для нас потім. Однак цікавим і необхідним для нас воно стає тільки тоді, коли в ньому є місце творчості. Сьогодні мало хто сумнівається в тому, що творчість – надійний резерв життєвої активності, захопленості. Вирішуючи проблеми виховання підростаючого покоління, педагогу необхідно створити умови для розвитку творчого потенціалу дітей. Не просто навчати дітей творчості – технічної, наукової, художньої, головне – захопити їх творчим процесом.

Оскільки виготовлення сувенірів з бісеру є складовою, видом декоративно-ужиткового мистецтва, то діти мають можливість на заняттях ознайомитися з основами композиції, особливостями структури візерунку, створення форм, поєднання кольорів тощо. На заняттях гуртка діти конструюють, опановують технологію, виготовляють різноманітні вироби з бісеру.

Працюючи з бісером, діти настільки захоплюються, що не помічають, як збігають години заняття і здатні творити оригінальні композиції та форми виробів не тільки у відведений для цього час. Тому обсяг роботи, пов'язаний з виготовленням складних виробів, має бути розподілений між кількома дітьми залежно від їх побажань та здібностей. При цьому створюються чудові умови для виховання колективізму бо у дітей з'являються спільні інтереси, що сприяють згуртуванню у досягненні спільної мети.

Навчання дітей виготовленню сувенірів з бісеру, на мою думку, відкриває значні потенційні можливості для поглиблення їхніх загально - трудових і спеціальних знань та вмінь, виховання любові до творчої праці та народної мистецької спадщини, формування естетичної культури і смаку, розвитку образного мислення, залучення до цікавої художньо-трудової діяльності. Керівник гуртка повинен особливу увагу звертати на розвиток у дітей творчих здібностей, підбираючи відповідні об'єкти праці, враховуючи при цьому

дидактичні, виховні, технологічні, художньо-естетичні, психофізіологічні та економічні фактори.

Під час створення розробки, я намагалася дати певні знання про використання бісеру при виготовленні сувенірів - прикрас.

Мета методичної розробки – надання практичної допомоги керівникам гуртків художньо-технічного профілю.

1. Історія виникнення бісеру

З історії нашого народу відомо, що прикрасами з бісеру в Україні оздоблювали головні убори, їх вплітали в коси, носили на шиї, руках, грудях. Найбільшого поширення прикраси з бісеру набули у XVIII ст.. на Гуцульщині і Закарпатті. Всі вони мали притаманні лише їм орнамент, колорит, місцеві назви.

Бісер і його попередники супроводжували людину з давніх - давен. Історія бісеру повна надзвичайних перетворень.

Через століття і країни прийшли в наш побут дивні «коральки», «бусра», «пацьорки» - всім відомий бісер (дрібні скляні намистинки), який в руках умільців перетворювався на всілякі барвисті вироби, що зайняли гідне місце у декоративно-ужитковому мистецтві.

Дорога була довга і терниста - із зльотами і забуттям. Від батька до сина, від матері до доньки передавалася майстерність виготовлення бісеру та бісерне рукоділля. Це світле джерельце, відстоюючи своє право на існування, з новим сплеском відроджувало, здавалося б, забуте минуле мистецтво.

Легенда свідчить: колись фінікійські купці, що пливли морем, пристали на відпочинок до берега і розпалили вогнище, обклавши його за відсутністю каменів шматками соди. А вранці побачили на вогнищі незвичайний яскравий твердий злиток – такий подарунок піднесла їм природа, з'єднавши при високій температурі соду, пісок, мушлі. У житті людини відкрилася нова епоха – скловаріння.

Батьківщиною бісеру вважають Стародавній Єгипет. У гробницях багатих єгиптян були знайдені намиста дуже хорошої якості. З часів XVIII династії фараонів стали відомі імена принцес, яким належали розкішні бісерні прикраси.

У Каїрському національному музеї зберігають дуже цікаві експонати – одяг з сітки виготовленої з непрозорого крупного бісеру циліндричної форми з вплетеними у вічка зображеннями божеств.

З Єгипту виготовлення бісеру та намиста поширилося на території Римської імперії. Але й пізніше єгипетське намисто високо цінувалося, залишаючись

ходовим товаром, який при жвавій торгівлі через Фессалію (Марсель) і Ольвію попадав в самі віддалені куточки імперії. З часом виробництво скловаріння поширилося в Галії, Німеччині, Італії та Іспанії, опанувавши поряд із скляним виробництвом виготовлення дрібних оздоб, намиста, бісеру, штучних дорогоцінних камінців. Але в епоху Середньовіччя знать відмовилася від штучних коштовностей. З кольорової смальти були виготовлені Візантійські та Венеціанські прикраси.

До наших часів зберігся наказ Ради «Десяти» 1221 р. про перенесення майстерень з самого міста Венеції на острів Мурано, де й працювали декілька склярів. Це переселення було зроблено з метою протипожежної безпеки. Поступово створювалася своя корпорація, майстри якої виготовляли намиста, бісер, скляні гудзики. З'явилися і різноманітні види бісеру, з яких нанизували строкати намиста.

Вироби майстрів з острова Мурано мали величезний попит і приносили чималі доходи. На Сході венеціанці вимінювали за свій бісер прянощі, тканини, золото. Радою «Десяти» секрети виготовлення бісеру ретельно зберігалися, виробництво знаходилося під особливою охороною.

Сусідні держави заздрили нечуваним багатствам Венеції, і на острів Мурано засилали агентів для підкупу складувів. Проте закон був суворий: порушення таємності каралося смертною карою.

Імена видатних майстрів – склярів дійшли й до наших часів. Так у XIII ст. особливо славилися Матео і Нікколо. Марко Поло, син Нікколо здогадався, що в торгівлі скляні вироби (намиста, бісер) матимуть великий успіх. Його розповіді про заморські країни і поради сприяли виготовленню різних сортів бісеру. Прибуток був неочікуваним.

Але не лише мешканці далеких невідомих країн були зачаровані блиском бісерних прикрас. На ярмарках і базарах всіх європейських держав венеціанський бісер нестримно розкуповувався і вимінювався. Проводилися навіть спеціальні бісерні ярмарки. Вироби з бісеру не виходили з моди. З часом не лише знать, але й середні верстви населення могли собі дозволити

прикрашати одяг бісером і стеклярусом. Причиною тому були конкуренція і зниження цін на венеціанський бісер.

Німеччина і Богемія (Чехія) склали венеціанським майстрам серйозну конкуренцію. На кінці XVII ст. в області Фіхтельгебірге стали виготовляти крупний бісер з непрозорого скла і фарфору. У чеській Богемії шліфували бісер, який на відміну від венеціанського круглого, був коротко нарізаним та гранованим. Намистинки покривали кольоровими фарбами, які надавали бісеру блиск. З другої половини XIX ст. богемський бісер виготовляють машинним способом. Завдяки суперництву двох головних бісерних держав Богемії і Венеції, - бісер став найрізноманітнішим по забарвленню та розміру (від 0,5 до 5 мм.).

Бісер дуже міцний матеріал, але занепадала тканина, на якій була зроблена бісерна вишивка, нитки плетіння, тому багато старих робіт було знищено самими майстрами. Бісер спорювали і знову використовували в роботі. На злеті бісерного виробництва ним прикрашали одяг священнослужителів, правителів та аристократів. У другій половині XIX ст. бісерне рукоділля було поширене серед сільського населення.

На території України вироби зі скла, бісеру були поширені ще за часів Київської Русі. Їх привозили не лише арабські та візантійські купці, але й виготовляли в місцевих скляних майстернях, про що свідчать археологічні знахідки та письмові джерела.

Нанизували бісер й вишивали ним на дозвіллі пані, панночки та черниці в «дівочих» монастирських майстернях.

Нанизувала дівчина бісер та промовляла: «Ти стелися, стелися доріжка милому під ноги. До мого віконця, до мого порогу».

«Ожерелок», «гайтан», «силянка» дбайливо зберігалося в скрині. Лише на великі свята їх діставали на світ Божий, вдягали як прикрасу, а потім знову ховали в скриню. Коли доньки були вже на «виданні», мати розрізала на шматки свій бісерний скарб і готувала їм придане.

У народі призначення всіляких плетених шнурів, ланцюжків; низанок, герданів мало двоякий сенс; прикраси та оберега.

Як ми бачимо, інтерес до бісеру не зникав протягом всієї історії людства. Він то зникав то знову з'являвся, але залишився актуальним і до наших часів.

В сучасній моді бісер переживає друге відродження завдяки матеріалам і технологіям.

Кожен народ приносив щось своє в мистецтво бісероплетіння. Візерунчасті нагрудні прикраси – «гердани» - у вигляді візерунчастих смужок різної ширини, сполучених медальйоном, стали невід'ємною частиною народного костюму західної України. На сході до жіночого головного убору прикріплялися різнокольорові кільця – «колти».

Серед європейських жінок завжди було в моді намисто – неширокий круглий комір, лежачий навколо шиї; із застібкою ззаду.

На сьогоднішній день біжутерія з бісеру стала гарною прикрасою з дорогоцінних каменів і металів, яка дозволяє кожній жінці виглядати стильно та елегантно, слідкуючи за модою на прикраси.

2. Поняття про бісероплетіння

Здавна бісероплетіння вважалося одним з найоригінальніших і красивих видів рукоділля. Бісером прикрашали одяг, взуття, сумочки та інші аксесуари у дівчат та жінок. З нього робили гарні брошки, намисто та найрізноманітніші інші прикраси.

2.1. Види бісеру

В цілому бісер поділяється на прозорий і непрозорий.

1. Прозорий кольоровий бісер. Цей вид бісеру являється основним, на його основі виробляють весь асортимент бісеру . Виготовляють його з прозорого кольорового скла. Інколи такий бісер покривають блиском.

2. Бісер із сріблястим отвором. Цей вид бісеру зроблений з кольорового скла. Він має райдужний блиск.

3. Прозорий бісер з «бензиновим» покриттям. Його покриття нагадує розводи на бензиновій плівці. Бісеринки можуть відрізнятися одна від одної за кольором. Покриття може бути матове, або блискуче.

4. Прозорий бісер з пофарбованою серединою. Більш за все у нього блискуче покриття , завдяки чому бісер отримує легкий відтінок кольору, яким пофарбовано отвір. Такий бісер не можна використовувати багаторазово – фарба в отворі стирається. Але в готовому виробі цей бісер дуже гарний.

5. Прозорий кольоровий бісер з кольоровою серединою і блискучим покриттям. Дивовижний бісер з подвійним кольоровим ефектом. Наприклад, рожевий прозорий бісер з червоною пофарбованою серединою.

6. Кольоровий непрозорий бісер. Він виявляється самим стійким і довготривалим з усіх видів бісеру. Його здебільше використовують в етнічних орнаментах. Розрізняють непрозорий бісер з блиском, матовий з «бензиновим» покриттям.

7. Металевий блиск. Непрозорий бісер з покриттям різних відтінків металу.

В процесі роботи блиск може стиратися.

8. Графітовий бісер. Графітовий бісер має темно-сірий колір з блиском.

9. Третий напівпрозорий бісер. Поверхня жорстка. Такий ефект отримують при механічній обробці поверхні.

10. Полосатий скляний бісер. Полосатий скляний бісер отримують шляхом плавлення кольорових смужок.

11. «Хамелеон». Назва бісеру говорить сама про себе. Такий бісер може змінювати свій колір, враховуючи освітлення.

12. «Мармуровий» або меланжевий бісер. Він має нерівномірно пофарбовану поверхню.

При використанні кожного з видів бісеру в роботі обов'язково потрібно враховувати його характеристику.

2.2. Вибір бісеру за кольором

У виготовленні яскравого виробу особливу роль відіграє кольорова гамма. Колір завжди мав в житті людини важливе значення. Проте у різних народів він асоціюється з різними поняттями.

Білий – чистота, віра. Чорний – скорбота, вірність. Блакитний – ніжність. Жовтий – зрада, розлучення. У середньовіччі червоний був кольором – мучителів. В Україні, Росії і слов'янських народів червоний колір втілює радість, красу, сонце, здоров'я. Існують різні відтінки червоного: яскраво-червоний, багряний, бордовий.

Колорит візерунка може бути відмінною особливістю бісерного рукоділля тієї або іншої області і навіть села – центру народного промислу. У західних областях України перевагу віддають яскравим фарбам: окрім усіх відтінків червоного, широко використовують синій і блакитний. Своєрідний колорит

прикрас з крихітного круглого бісеру в Наддніпрянщині створюють чотири кольори: червоний, теракотовий, зелений, білий.

Отже, існують всього сім кольорів. Природа створила семикольорову веселку. А коли дивися на музейні експонати з різнокольорового бісеру то перехоплює подих. Все тому, що кольори підбрані зі смаком в гармонії. Створюючи свої вироби, потрібно пам'ятати про те, що у всьому важлива міра. Накресліть коло, розділіть його на сім частин. Коли ви дивитеся на веселку то бачите, як один колір поступово переходить в інший: червоний, помаранчевий, жовтий, зелений, блакитний, синій, фіолетовий. Розфарбувавши коло, потрібно вирізати з картону трикутник і, приколовши його посередині шпилькою, з'єднати з серединою кола. За допомогою такого пристрою можливо визначити, який колір з яким «товаришує».

2.3. Робота зі схемами

У бісероплетінні випростовуються спеціальні схеми, на яких показано розташування бісеру, хід робочої нитки, послідовність виконання окремих етапів роботи. Схеми потрібні також для створення складного різнокольорового орнаменту. Подібні схеми називають робочими малюнками. На них відмічено розташування кольорових кілець, але не показано хід нитки у середині бісеринок. За виключенням тканого бісерного полотна, візерунки з різнокольорових кілець розміщуються на ажурних сітках, тому вивчаючи малюнок, перш за все потрібно накреслити сітку, клітинки якої будуть розташовані до відібраного способу плетіння.

Схеми і робочий малюнок не дають уявлення про те, як буде виглядати цілий виріб, який складається з декількох змонтованих між собою деталей. У такому випадку нам потрібне креслення прикраси, де відмічені місця з'єднання елементів, але не вказується спосіб його плетіння.

2.4. Матеріали та інструменти

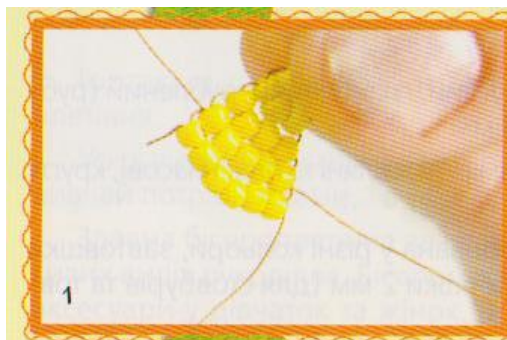
Для виготовлення виробів з бісеру використовуються різноманітні матеріали та інструменти (додаток 1).

- Бісер різного кольору й розміру: круглий, гранований, рублений (рубка), стеклярус завдовжки від 0,3 до 0,8 мм.
- Намистинки різні за формою та розміром, скляні та пластмасові, круглі та грановані.
- Гнучка дротинка, мідна або пофарбована у різні кольори, завтовшки від 0,2 мм до 1 мм, і жорсткий дріт завтовшки 2мм (для стовбурів та товстих гілок).
- Нитки з бавовни зеленого та коричневого кольору для обплітання та обмотки стебла та гілочок.
- Клей ПВА або безколірний лак для нігтів (для закріплення кінчиків ниточок).
- Клей «Супермомент».
- Усілякі флакончики з-під парфумів, туалетної води, невеличкі скляні баночки з-під крему.
- Спеціальні тонкі бісерні голки.
- Ниткозатягувач.
- Тонка волосінь завтовшки 0,16 – 0,2 мм.
- Котушка армованих ниток з лавсаном.
- Замочки, крючки та швензи (застібки) для сережок
- Ножиці з гострими кінчиками
- Пінцет для роботи з тонким дротом (щоб загнути дріт у колечко або просунути вузлик крізь намистинки)
- Кусачки.

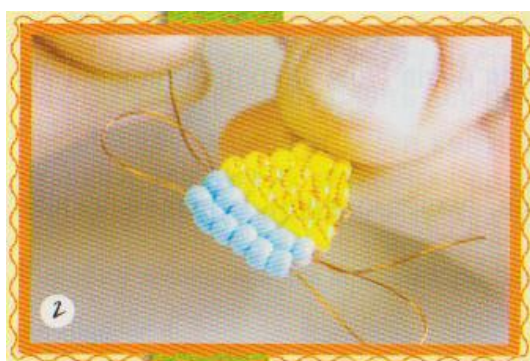
Що яскравіші кольори бісеру, то красивішого та ошатнішого вигляду набуватиме виріб.

2.5. Основні прийоми плетіння

1. Обривання та підплітання нової дротинки.

2. Закріплення дротинки у зворотному напрямі в кінці виробу.

3. Початкова петля в петельному плетінні.

4. Друга петля в петельному плетінні.

5. Робимо для троянди дві петлі з низки.

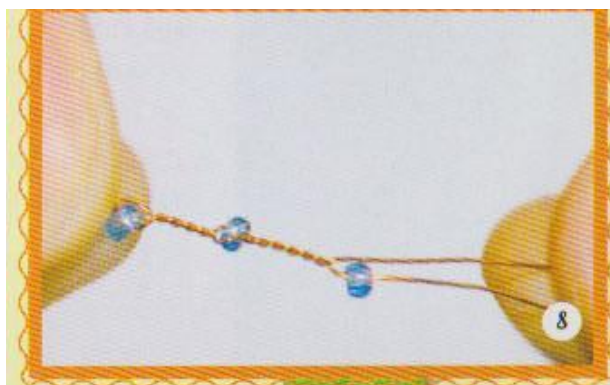
6. Обмотуємо одну петлю навколо другої, роблячи кульку.

7. Обмотуємо другу петлю навколо кульки.

8. Скручування дротинки для «зимового водоспаду».

2.6. Основні техніки бісероплетіння

Спочатку намалюйте свій задум на папері в клітинку. Візьміть зошит «в клітинку» і в ньому кольоровими олівцями або фломастерами намалюйте невеличку схему.

Ще одна добра порада: спочатку нанижіть зразок величиною 5-10 см, а потім беріться за роботу.

Бажано для зразка взяти бісер побільше або намистинки подрібніше, але з хорошими отворами.

Самий простий виріб – ланцюжок. Це вузенька прикраса з ряду кілець різного розміру й форми, послідовно з'єднаних одне з одним по довжині.

Спочатку спробуйте зробити прості однорідні ланцюжки з крупного бісеру «у дві нитки», тобто за допомогою нитки з голками на кінцях. Залежно від призначення ланцюжки можуть бути вузькими й широкими, короткими й довгими, одно-й різнобарвними. Найпростіші в роботі однорядні ланцюжки.

Ланцюжок «у хрестик» (додаток 2) є першоосновою виготовлення багатьох народних прикрас. Для роботи потрібна нитка довжиною 1,5 метри з голками на кожному кінці. На середину нитки наберіть перший рядок ланцюжка з чотирьох бісеринок одного кольору. Притримайте бісер великим та вказівним пальцями лівої руки. Правою рукою протягніть голку з права наліво через першу бісеринку ряду назустріч лівій нитці так, щоб нитки схрестилися. Протягніть нитки. У вас отримається перше кільце у вигляді хрестика з першою бісеринкою - зв'язкою й нитками по обидві сторони. Також можна використати бісеринку – зв'язку іншого кольору.

Далі робиться друге кільце: наберіть на нитку у правій руці дві бісеринки, а на ліву – одну (додаток 3) й пропустіть ліву нитку назустріч правій через другу бісеринку на правій нитці. У вас утворюється друге кільце-хрестик. Притягніть нитки й продовжуйте роботу у такій послідовності до кінця ланцюжка. При виготовленні кожного нового кільця на праву нитку необхідно набрати дві бісеринки, а на ліву – одну.

Ланцюжок у півтори ряди (додаток 4). Починаючи роботу, наберіть на нитку чотири бісерини. Протягніть нитку в першу бісеринку й затягніть кільце (додаток 4 мал.а). Потім наберіть дві бісеринки (п'яту і шосту) й протягніть нитку через другу бісеринку першого ряду (додаток 4 мал.б). Протягніть нитку й знову наберіть дві бісеринки (сьому й восьму), а нитку протягніть через другу бісеринку попереднього рядка (додаток 4 мал. в). У такій послідовності нанизуйте ланцюжок необхідної довжини (додаток 4 мал. г, д, е, ж).

Ланцюжок «у сім бусин» (додаток 5). Такий ланцюжок дуже просто виготовити. Наберіть на нитку перший рядок з п'яти бісеринок й пропустіть голку через першу. Притягніть нитку (додаток 5 мал.а). Потім наберіть ще дві (6 і 7) й протягніть голку з ниткою через четверту бусинку першого рядку (додаток 5 мал.б). Далі дійте в такій самій послідовності (додаток 5 мал.в, г, д).

«Мозайка» - достатньо проста, але цікава схема (додаток 6). Виконується однією чи двома нитками. При нанизуванні на одну нитку отримується смужка з парною кількістю бісеринок по ширині, при нанизуванні на дві нитки – з непарною кількістю. Бісеринки нанижуються у щільні ряди, розташовані в шаховому порядку. За допомогою цієї техніки створюють стоячі комірці, браслети, ремінці, пояси та ін.

3. Сувеніри – прикраси з бісеру

Прикраси завжди в моді. Особливо гарний вигляд мають ті, що зроблені власноруч.

3.1. Виготовлення кольє, браслету, каблучки та сережок

Для виготовлення кольє, браслету, каблучки та сережок необхідні такі матеріали:

- бісер золотаво-жовтий;
- стеклярус блакитний або синій;
- намистини блакитні або сині;
- волосінь завтовшки не більше 0,16 мм;
- дві бісерні голки;
- застібки;
- швензи для сережок;
- клей «Супермомент».

Правила виконання

Відріж волосінь завдовжки 1 м. Закріпи на кінцях 2 голки. Сплети хрестовий ланцюжок потрібної тобі довжини за схемою (додаток 7), прикріпи на кінцях застібку за схемою (додаток 7 мал.12.1 а). Закріпи кінці волосіні вузликом, намасти його клеєм. Тепер необхідно виконати малюнок, дотримуючись схеми (додаток 7 мал. 12.1 б). Відріж волосінь завдовжки 1 м, зроби на кінчиках вузлики. Почни плести справа наліво, з'єднуючи ланцюжок зі стеклярусом та намистом. Якщо раптом закінчилася волосінь, то прив'яжи до неї другу волосінь, а кінці заховай усередині бісеринок.

Тепер розпочинай плести браслет за схемою (додаток 7 мал. 12.2). Спочатку зроби каркас для нього хрестовим плетінням, як і ланцюжок. Після цього закріпи на кінцях браслета застібки. Сплети за схемою малюнок зі стеклярусом і намистинками до кінця, справа наліво, точно за стрілочками, які вказують тобі

шлях твоєї волосіні. Підтягуй волосінь, щоб браслет не провисав. Закріпи волосінь.

Далі плетеш за схемою (додаток 7 мал.12.2 в) крізь другі бісерини точно за стрілочками і знову закріпи кінці волосіні.

Далі виконуємо плетіння каблучки (додаток 8 12.3) і сережки (додаток 8 12.4).

3.2. Виготовлення кольє «Вихор»

Для виготовлення кольє (додаток 9) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісер білого кольору;
- бісер рожевого кольору;
- стеклярус чорного кольору;
- голка бісерна № 11;
- нитка капронова;
- застібка.

Правила виконання

Набрати перший рядок з 12 елементів в такій послідовності: дві білих бісеринки, один стеклярус, три рожеві бісеринки, один стеклярус, три білих бісеринки, стеклярус і завершити рядок однією бісеринкою (додаток 10 мал. а). Протягнути голку з ниткою через першу бісеринку і з'єднати рядок в кільце (додаток 10 мал. б). Другий та й усі останні рядки нанизувати з трьох петель, нанижуючи кожен раз на нитку три бісеринки, стеклярус та ще одну бісеринку (додаток 10 мал. в), перемежуюючи рожеві та білі бісеринки. Нитку протягнути через другу (середню) бісеринку першого рядка (потім 5-у та 9-у) та завершити другий рядок, протягаючи нитку через 14-у бісеринку на 1-й петлі другого рядка. Набрати петлі третього рядка й протягти нитку через кожен другу бісеринку початку попередньої петлі (додаток 10 мал. г).

3.3. Виготовлення кольє «Бузок»

Для виготовлення кольє (додаток 11) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісер білого кольору;
- бісеринки бузкового кольору, грановані;
- голка бісерна;
- нитка капронова;
- застібка.

Правила виконання

Закріпити на нитці застібку. Насадити комірець за схемою (додаток 12 мал.а-г), так щоб останні рядки були симетричні першим, тоді кінці кольє будуть однакові. Закріпити другу половину застібки.

3.4. Виготовлення поясу «Юність»

Для виготовлення поясу (додаток 13) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісер білого, рожевого (або блакитного) кольорів;
- стеклярус білого кольору;
- нитка капронова для основи;
- нитка для пошиття (робоча);
- станок;
- голка.

Правила виконання

Пояс виготовляється в техніці ткацтва на станку по схемі (додаток 14).

1. Розтягти на станку 14 ниток основи. Відрізати робочу нитку довжиною 150 см.

2. Один кінець робочої нитки закріпити подвійним вузлом на крайній лівій нитці основи, а другий протягнути через отвір голки.

3. Пропустити голку з робочою ниткою під нитками основи та взяти її в праву руку. Набрати на робочу нитку дев'ять бісеринок згідно схеми за кольором, здвинути їх до вузла, розмістити бісеринки між нитками основи (додаток 14 мал. 1а), підтримуючи їх знизу вказівним пальцем лівої руки.

4. Протягнути робочу нитку спочатку праворуч потім ліворуч так, щоб вона розмістилася зверху ниток основи й проходила через отвори усіх бісеринок. Натягнути нитку. Перший рядок зроблений (додаток 14 мал.1б).

Далі повторити прийом, нанизуючи необхідну кількість рядків (додаток 14 мал.1в).

Коли елемент з тканини буде виготовлений, потрібно нанизати на кожну пару ниток основи по одному стеклярусу (всього 7), далі нанизати по одній бісеринці і знову по одному стеклярусу. Продовжити роботу за схемою (додаток 14 мал.1) до отримання необхідної довжини поясу. По закінченню виготовлення виробу потрібно оформити зав'язки стеклярусом та бісером. Потім зв'язати кінці ниток з обох сторін.

3.5. Виготовлення комплекту «День та ніч»

Для виготовлення комплекту (додаток 16) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісеринки невеликого розміру білого та чорного кольору;
- 1 бісеринка великого розміру і дві малого;
- 11 бісеринок у вигляді «краплі»;
- капронова нитка;
- 2 бісерних голки № 11;
- застібка;
- застібки для сережок.

Правила виконання

Для кулона закріпити на нитці замок і нанизувати ланцюжком в хрестик двома голками одноразово (додаток 17 мал..1). Коли одна половина буде готова, продовжити роботу підвіскою (додаток 17 мал..2) та пришити другу половину замка.

Сережки виготовити підвіскою (додаток 17 мал..3).

3.6. Виготовлення фенечок, хрестика та кулону

Для виготовлення фенечок (додаток 18), хрестика та кулону необхідні такі матеріали та інструменти:

- різнокольоровий бісер, розміром 8,0;
- дві голки для бісеру;
- цупкі нитки або риболовна волосінь (0,16 мм);
- застібки та гачки для намиста;
- клей ПВА;
- різнокольорові намистини;
- дрiт.

Завдання для самостійної роботи

1. Почни плести фенечку за схемою (додаток 19 мал. 4.1а) (це спосіб хрестового плетіння).

2. На схемі (додаток 19 мал.4.1 б) вказано послідовність плетіння. Просунь волосінь у 2 голки. Зав'яжи на кінчиках волосіні вузлики.

3. Візьми голки в обидві руки. На ліву нанизуй дві бісерини, на праву – одну.

4. Просунь праву голку крізь одну бісеринку на лівій голці. Просунь волосінь, затягни рядки. Таким чином плети фенечку до потрібної довжини. На кінчиках фенечки прикріпи застібки за схемою (додаток 19 мал. 4.1 в). Якщо застібок немає, то з'єднай кінчики за схемою (додаток 19 мал. 4.1 г), щоб фенечка вільно проходила через руку.

5. Ланцюжок для кулона плети так само, як і фенечку, за схемою , тільки візьми міцну нитку завдовжки 80 см. і бісер як найдрібніший, щоб ланцюжок вийшов тоненький та витончений.

6. Сплети хрестик з намистин на дротині завдовжки 70 см. за схемами (додаток 19 мал. 4.1 а – 4.1 г.). Дротинка повинна бути добре стягнута, щоб виріб був щільним, закріпивши у кінці дротинку на хрестик.

7. Обплети хрестик бісером за схемою (додаток 19 мал 4.1 д). Пильнуй, щоб бісерини щільно притискалися одна до одної.

8. Зроби кільце для хрестика за схемою (додаток 19 мал. 4.1 е). Просунь у нього ланцюжок.

9. Сплети кулон за схемою (додаток 19 мал. 4.2 а).

10. Зроби квіточку. Намистини бувають різні за розміром, тому набирай стільки бісерин, скільки вистачить, щоб обплести намистинку.

11. З'єднай квіточки між собою за схемою (додаток 19 мал. 4.2 а – 4.2 б).

12. Прикріпи дротяне кільце за схемою (додаток 19 мал. 4.2 в), просунь у нього другий ланцюжок.

3.7. Виготовлення гердану «Червоні троянди»

Для виготовлення гердану (додаток 20) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісер білого, червоного, зеленого, коричневого, чорного кольорів;
- нитка капронова для основи;
- нитка для низання (робоча);
- станок;
- голка.

Правила виконання

Пояс виготовляється в техніці ткацтва на станку по схемі (додаток 21).

Починати роботу потрібно на 16-ти середніх нитках, поступово збільшуючи ткане полотно до 30-ти ниток (29 бісерин) (додаток 22 мал.1). Коли медальйон (нижня частина гердана) буде готовий, нанизати 6 рідів стекляруса, чергуючи його з бісеринками, потім продовжувати тканими стрічками. Зняти виріб зі станка і закріпити його зверху, кінці ниток з'єднати. Оформити бахрому стеклярусом та бісером (додаток 22 мал.2).

3.8. Виготовлення кольє «Вогник»

Для виготовлення кольє (додаток 23) необхідні такі матеріали та інструменти:

- бісер темно-сірого кольору;
- бісер рожевого кольору;
- голка для бісеру;
- нитка капронова;
- застібка.

Правила виконання

Виріб плести ланцюжком по схемі (додаток 24 мал.1) на необхідну довжину (близько 40 см.). Потім, починаючи від середини виробу, прикріпити підвіски з «вогниками» за схемою (додаток 24 мал.2) спочатку в одну сторону, потім в другу. Пришити застібку з обох боків, закріпити нитку в середині ланцюжка.

4. Конспект заняття на тему «Бісероплетіння. Виготовлення квітки «Троянда»»

Мета заняття: ознайомити дітей з основними техніками бісероплетіння.

Розповісти історію виникнення бісеру. Навчити плести квітку троянди та листочки з бісеру; вірно та чітко читати схеми на малюнку. Розвивати творче мислення дітей, уміння використовувати раніше набуті знання на практиці.

Виховувати інтерес до праці та бажання дружно працювати в колективі.

Матеріали та інструменти: ножиці, дріт, бісер, схеми, наглядний матеріал.

Хід заняття

I. Організаційний момент

Привітання. Перевірка відвідування та готовності дітей до заняття.

II. Повідомлення теми та мети заняття

Сьогодні на занятті ми з вами ознайомимося з історією виникнення бісеру, основними техніками бісероплетіння; навчимося плести квіти та листочки з бісеру.

III. Пояснення нового матеріалу

Цей прекрасний за своїми декоративними якостями матеріал приваблює до себе майстрів усього світу. З давніх-давен саме бісером прикрашали одяг, взуття, головні убори давньоєгипетських фараонів.

- Як з'явився бісер?

Колись дуже давно купці, які перевозили товар з однієї країни в іншу, везли по Середземному морі здобуту в Африці природну соду. На ніч вони зупинилися на піщаному березі і стали готувати собі вечерю, розпаливши вогнище, вони обклали його шматками соди. Вранці, розгортаючи золу, вони побачили чудовий злиток – твердий, як камінь, чистий, прозорий і виблискував на сонці. Це було скло. Таким чином, майже шість тисяч років назад з'явився вид ремесла - виробництво скляних виробів. Одним із напрямлень якого і стало

виготовлення бісеру та стекляруса. Отже, одним із різновидів бісеру є стеклярус. Назва «бісер» походить з арабської. Багато віків назад стародавні єгиптяни з непрозорого скла виготовляли штучний корал, який називали «буср», а в множині «бусер». Але минали роки і бісер з непрозорого перетворювався в прозорий, блискучий і різнокольоровий. Скло нагрівали і витягували з нього трубочки. Так з'явився стеклярус. Згодом виробництво скла поширювалося і в країнах Європи. З'явилося дороге і цінне Венеціанське скло – Богемське. Конкуренція і сприяла створенню нових видів бісеру різних по формі, кольору та розміру. Бісер також використовували для предметів побуту, одягу, декору, обшивки тканини, виготовленню картин.

Сьогодні ми познайомимося з основними техніками роботи з бісером:

1. плетіння;
2. нанизування;
3. вишивка.

Основні прийоми плетіння:

- а) закріплення нитки, дроту;
- б) ланцюжок «у хрестик»;
- в) ланцюжок «в квіточку»;
- г) спосіб паралельного нанизування.

IV. Практична частина заняття

Сьогодні ми навчимося виготовляти квітку троянди. Ні одна квітка не грає такої великої ролі у побуті, релігійному та політичному житті людини, як троянда. З нею пов'язано чимало міфів, легенд, переказів і обрядів. В одному з грецьких міфів розказується про походження троянди. Афродита, богиня краси і любові, дізнавшись про смерть на полюванні її коханого Адониса, пішла шукати тіло прекрасного парубка в гори Кіпру. По дорозі вона поранила свої ніжні ноги об колючки терну і гострого каміння. Краплі її крові, падаючи на землю, перетворювалися в червоні троянди.

В іншій легенді розповідається, що троянди утворилися із нектару, випадково пролитого богами на землю. Древні римляни пов'язували появу

булих троянд з міфом про Венеру. Коли богиня виходила на берег із морської безодні, там, куди падала морська піна з її тіла, виростали білі троянди. Бог закоханих Купідон подарував першу білу троянду Гарпократу – богу мовчання, щоб він не розголошував тайну походеньок Венери.

У древніх народів біла троянда вважалась символом мовчання. Якщо в залі трапез красувалась біла троянда, то всі розуміли, що речі, які будуть промовлені за столом, не будуть розголошуватися. Спочатку, розповідається у другій легенді, троянда не мала колючок. В міру того, як люди псувалися і переставали достойно цінити красоту, троянда все більше і більше покривалася колючками. Грецькі чарівниці робили із троянд любовні зілля. Троянда була улюбленою квіткою римлян. У Римі та інших італійських містах, в період цвітіння троянд, влаштовувалися спеціальні свята в їх честь. Гірляндами і вінками прикрашали статуї, храми. Трояндами усипали дороги. Їх кидали до ніг героїв і переможців.

Послідовність роботи по виготовленню квітки

1. Зроби маленькі пелюстки троянди. Для цього потрібно нанизати 23 бісерини червоного кольору на проволочку. Зроби кільце і закріпи вигином проволочки до основи. Таким способом зроби ще дві пелюстки та сплети їх між собою.

2. Протягни нову проволочку через першу бісеринку першої пелюстки, нанизуй ще 11 бісеринок, протягни проволочку через центральну бісерину першої пелюстки.

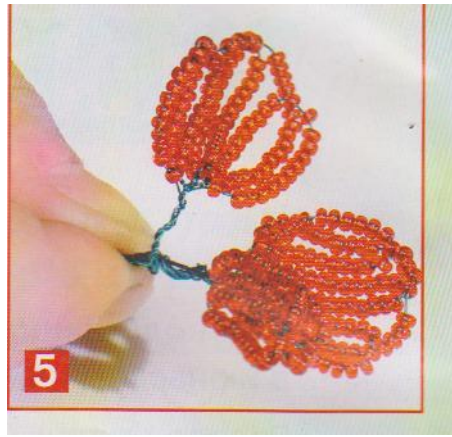
3. Нанизуй ще 4 бісерини та протягни проволочку через центральну бісерину другої пелюстки.

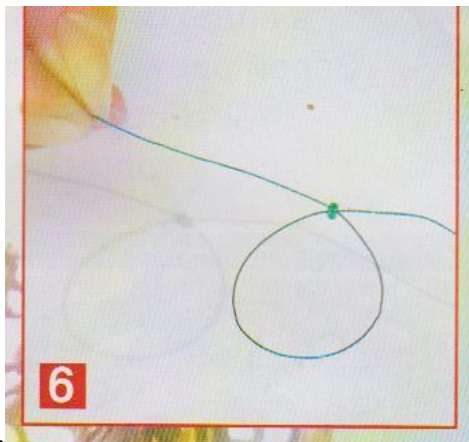
4. Нанизуй ще 4 бісерини та протягни проволочку через центральну бісерину третьої пелюстки. Нанизуй ще 11 бісеринок та протягни проволочку через останню бісерину третьої пелюстки.

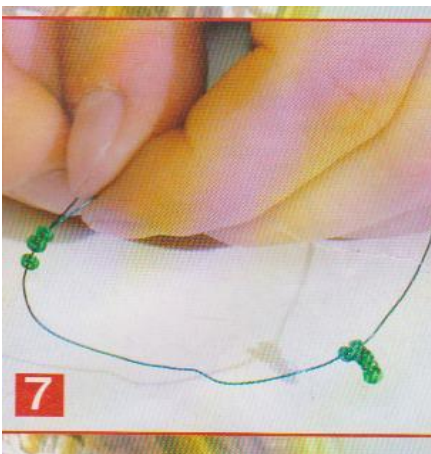
5. Закрути декілька разів проволочку біля основи та прикрути маленькі пелюстки до основної квітки.

6. Зроби листочки. Скрути проволочку в кільце та протягни обидва кінці через бісерину. На вільні кінці одягни ще по одній бісерині

7. В наступному рядку нанизуй 3 бісерини, потім 4, 5, 4, 3. Зроби 5 листочків та прикрути до квітки.

Такий вигляд має квітка троянди

V. Підведення підсумків заняття

- З якими техніками та прийомами бісероплетіння ви сьогодні познайомилися?

- Що цікавого ви дізналися на сьогоднішньому занятті?

- Яка кількість бісерінок потрібна для виготовлення квітки троянди?

Узагальнення відповідей гуртківців. Організація виставки готових виробів.

Висновки

Навчання дітей бісерному рукоділлю розкриває значні потенційні можливості для поглиблення їхніх загально-трудових і спеціальних знань та вмінь, виховання любові до творчої праці та народної мистецької спадщини, формування естетичної культури і смаку, розвитку образного мислення, залучення до цікавої художньої діяльності. Керівник гуртка повинен особливу увагу звертати на розвиток у дітей творчих здібностей, підбираючи відповідні об'єкти праці, враховуючи при цьому дидактичні, виховні, технологічні, художньо-естетичні, психофізіологічні та економічні фактори.

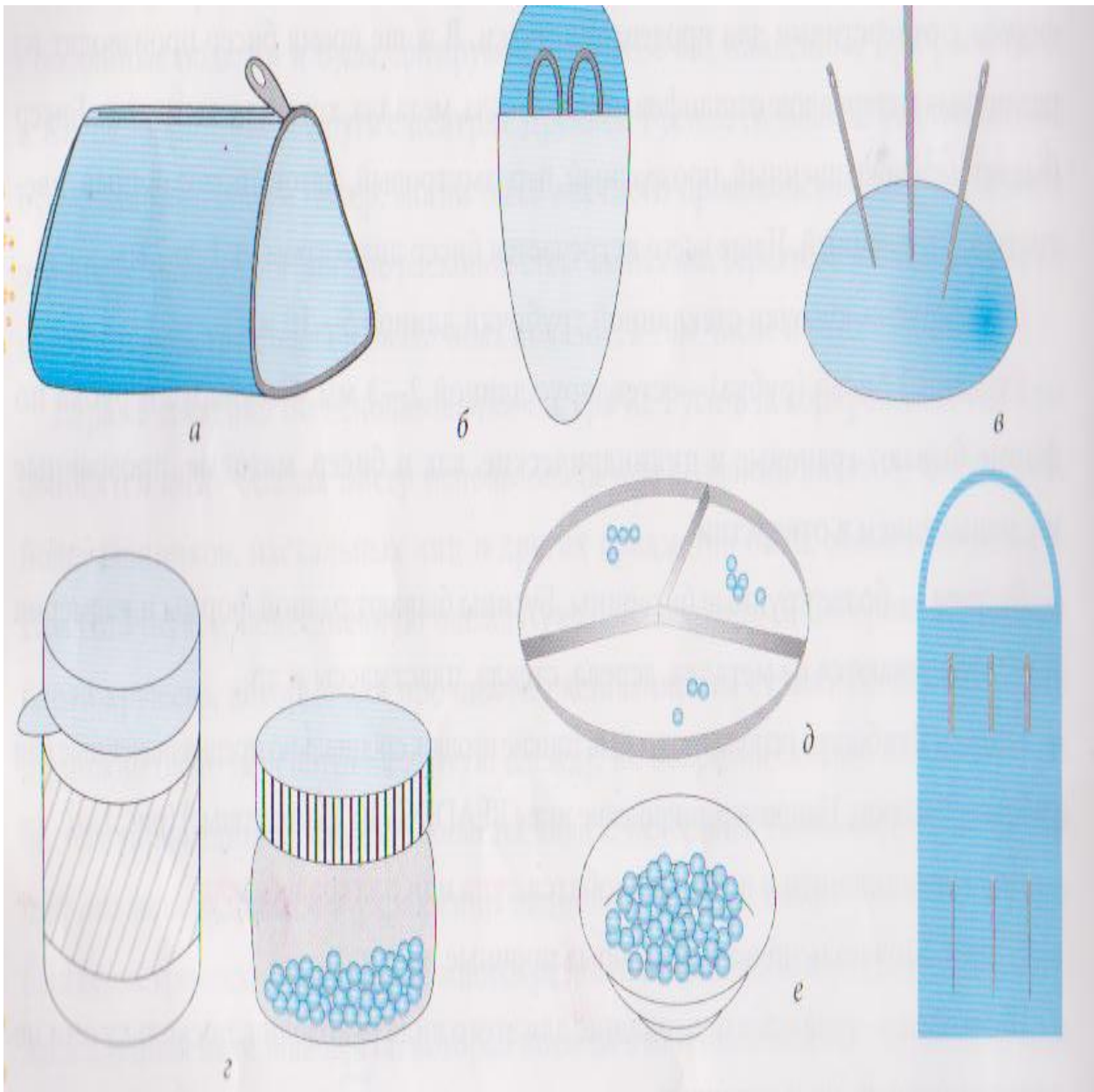
В поданій методичній розробці, я намагалася описати та надати схеми виготовлення багатьох видів сувенірів-прикрас з бісеру. Використовуючи бісер в різних техніках можливо надати йому різнокольорового сяйва. Можливо, завдяки викладеному матеріалу, знайти для себе нові способи використання бісеру.

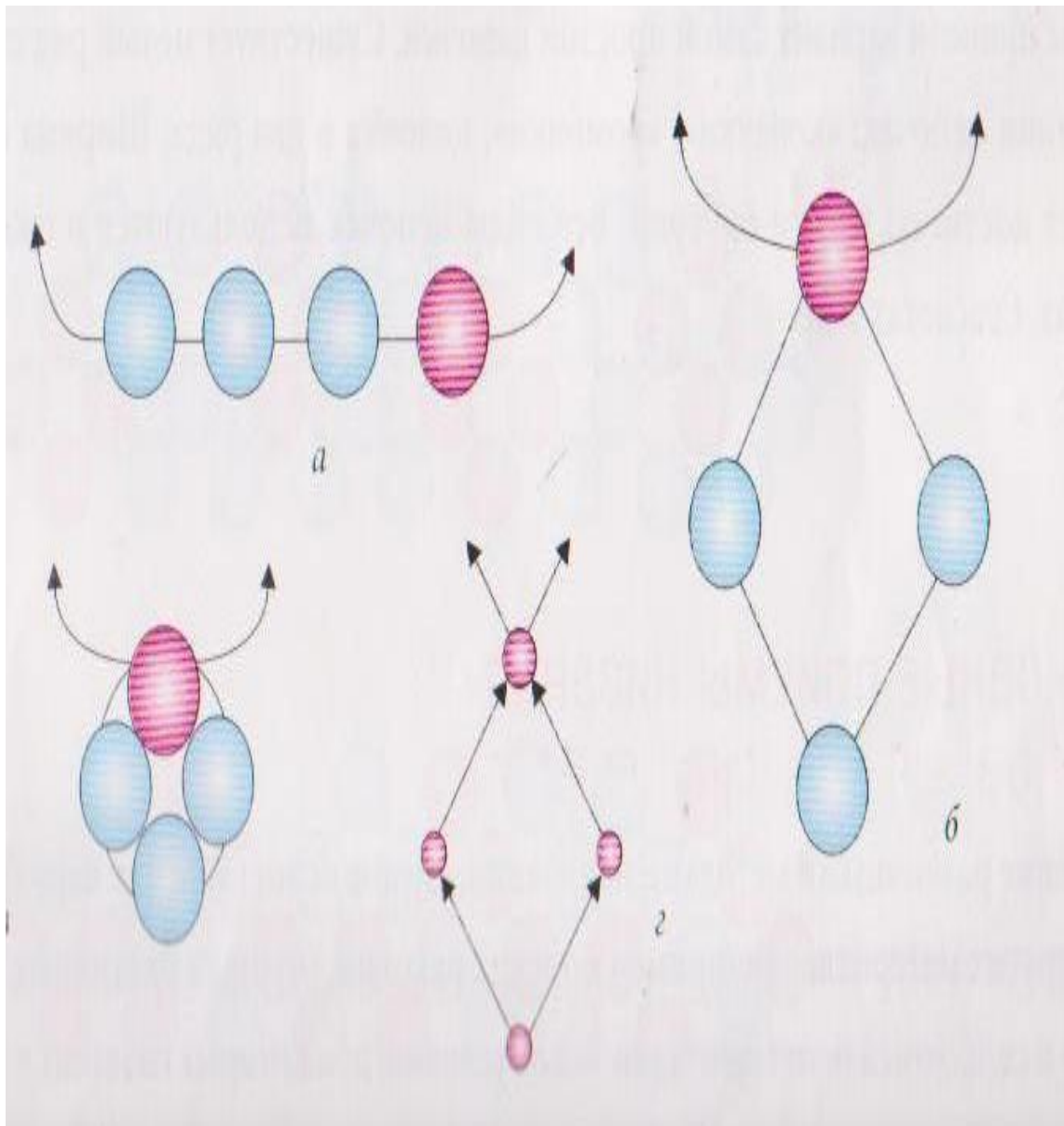
Не зупиняйтесь на досягнутому: використовуйте пластикові, скляні, кам'яні, фарфорові намистинки, бісер та стеклярус. Створюйте, творіть, насолоджуйтесь кожною хвилиною за улюбленим заняттям. Головне – набратися терпіння і тоді результат перевершить усі сподівання.

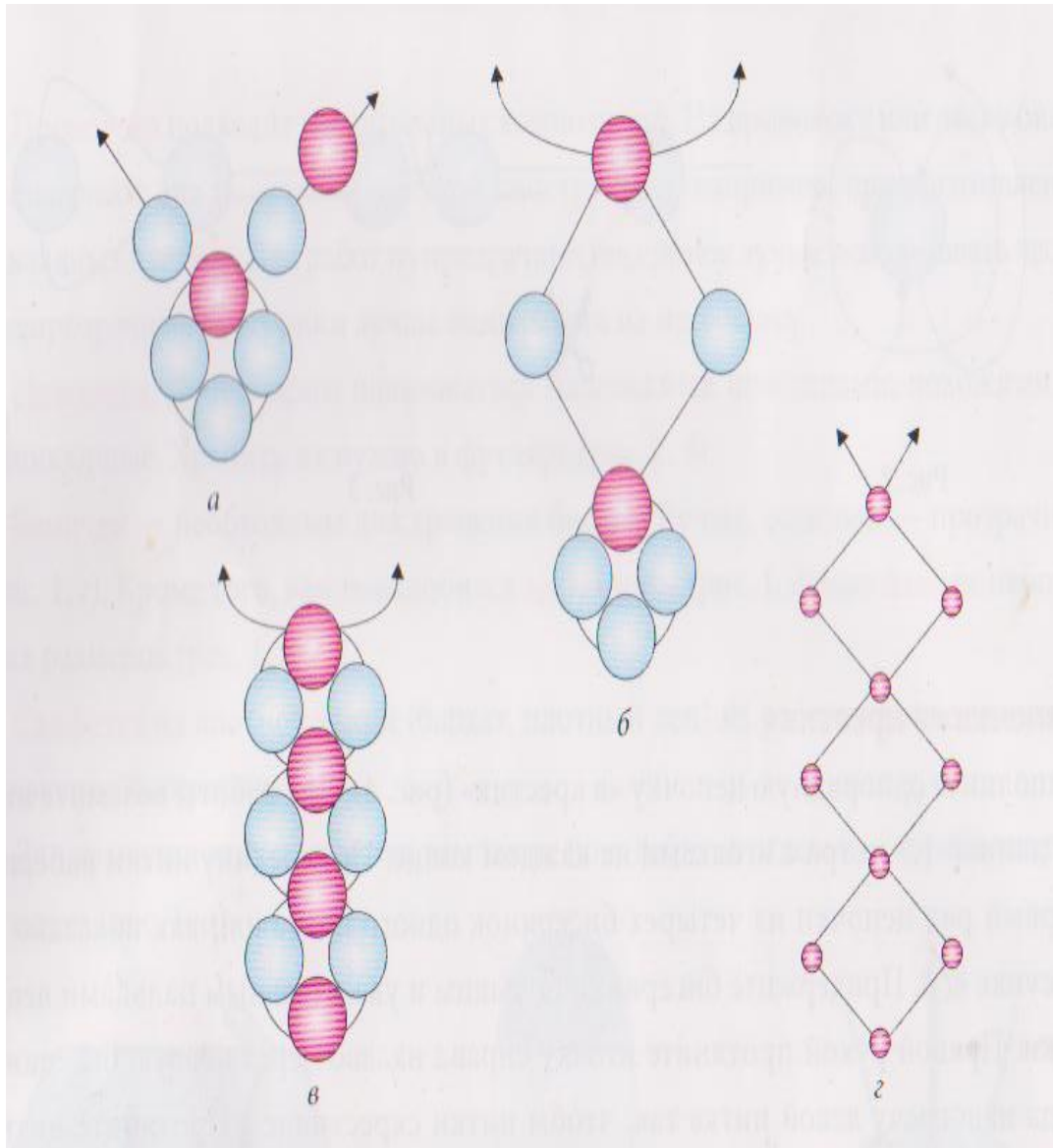
Подана методична розробка надасть реальну практичну допомогу керівникам гуртків та дозволить зробити заняття у гуртку цікавим, пізнавальним і корисним.

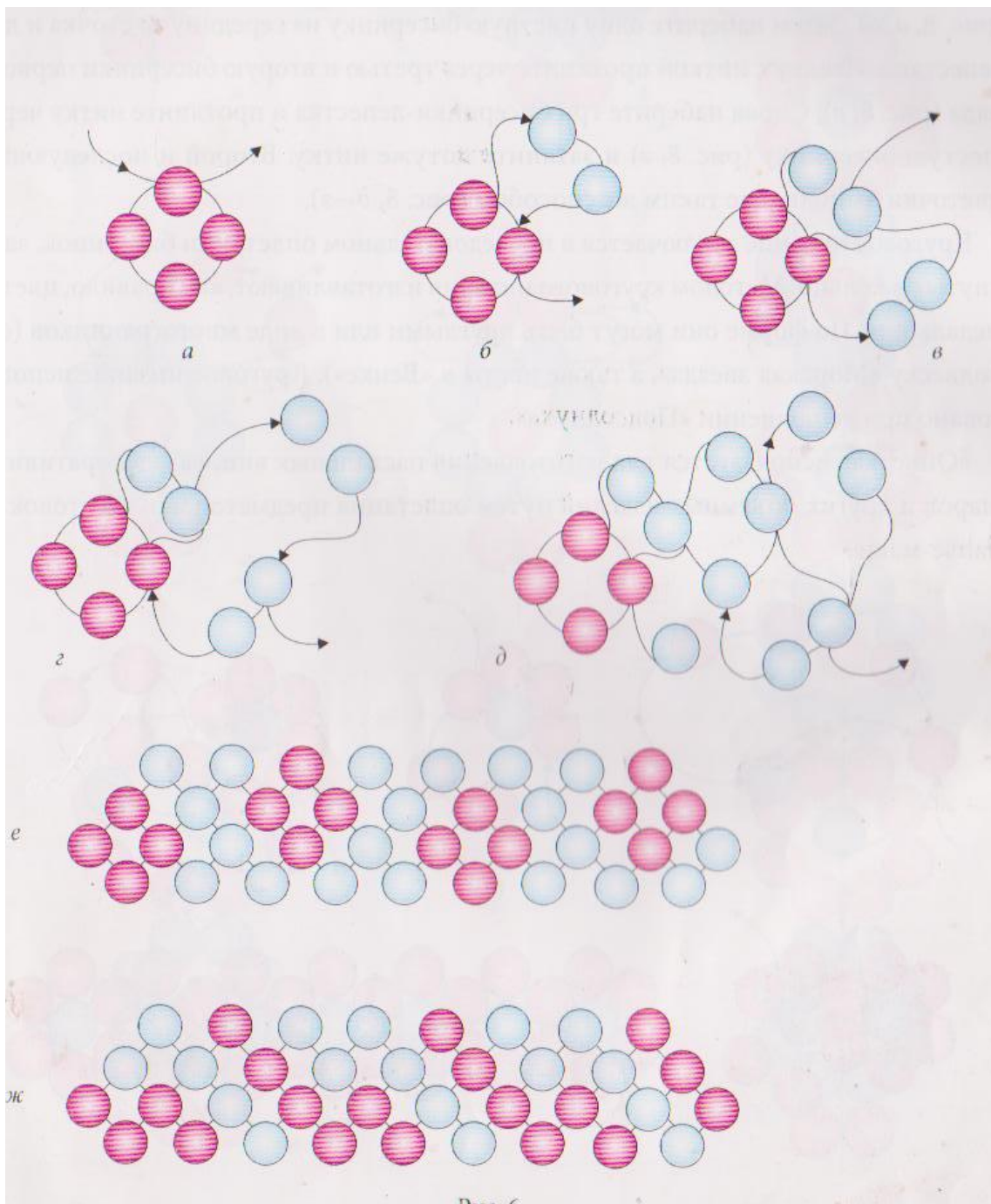
Бібліографія

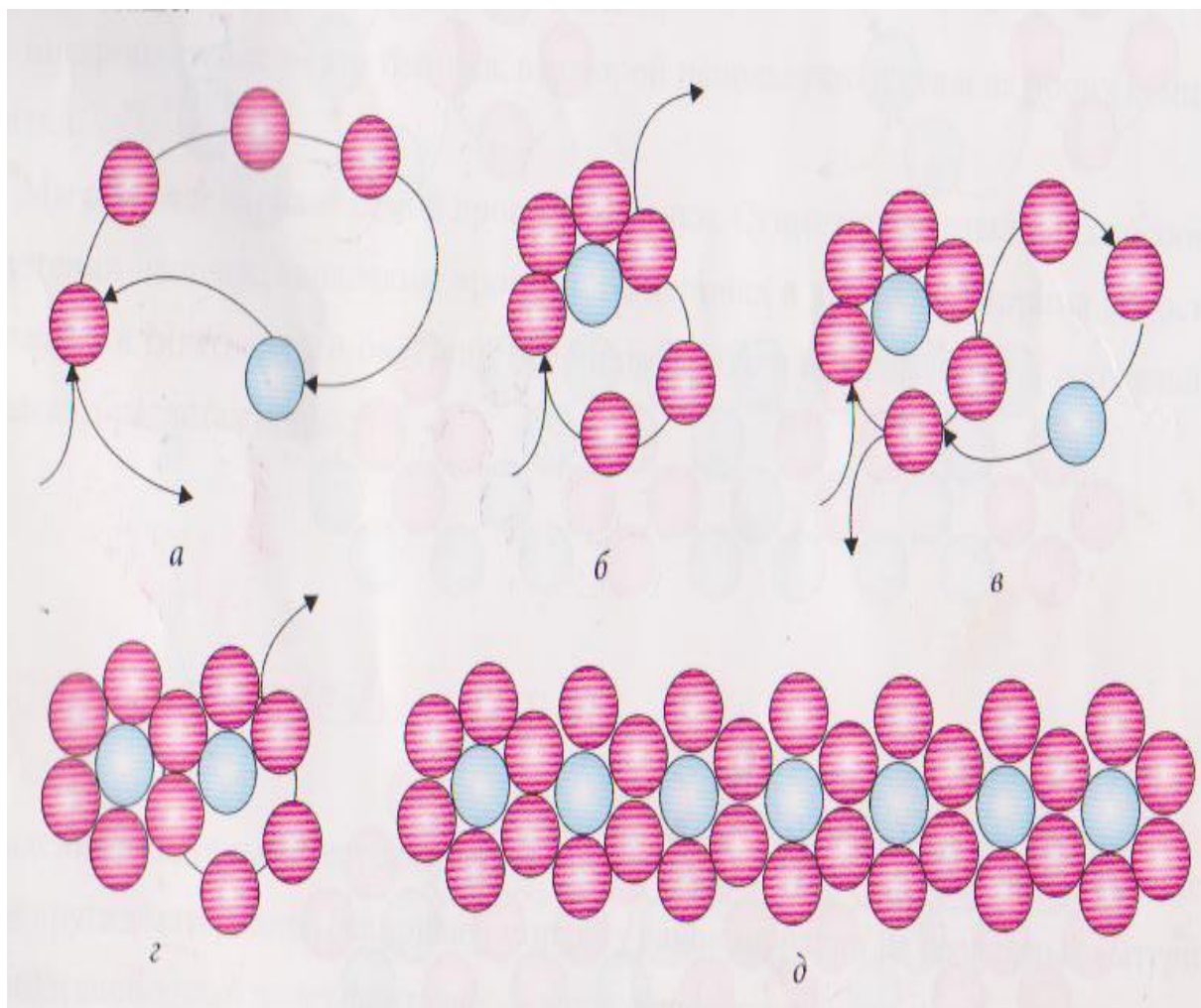
1. Андріянова О. Бісер і стеклярус. Фантазії та ідеї. Київ; ТОВ «Перо», 2009, 32 стор.
2. Вдовиченко В.П. Бисерные фантазии. ЧП Юнисофт; Белгород, 2011; 47 стр.
3. Вірко О. Бісер. Прикраси та аксесуари. Скіф; Донецьк, 2010, 63 стор.
4. Калининская Е. Н. Плетение и вышивка бисером, Харьков «Книжный клуб»; 2008; 250 стр.
5. Наниашвили И.Н., Соцкова А.Т. Фантазии из бисера. Харьков «Книжный клуб»; 2008; 249 стр.
6. Трудова підготовка в закладах освіти № 2, 2007.
7. Полянская А.И. Изделия из бисера. ООО АСТ – Пресс – книга; Москва, 2010, 256 стр.
8. Трудова підготовка в закладах освіти № 1, 2005.
9. Успенская М. Бисер. Харьков «Книжный клуб»; 2005, 63 стр.

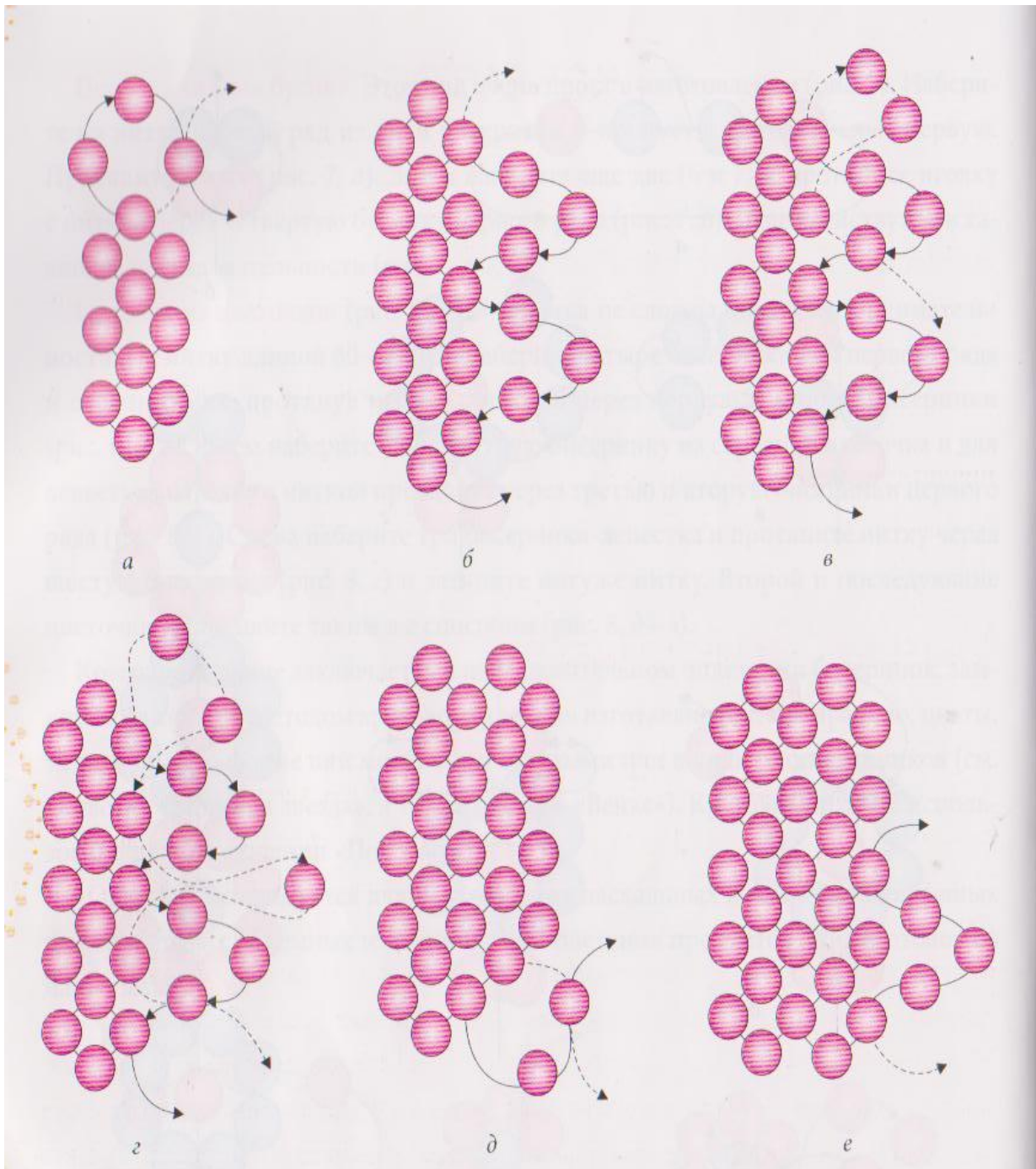

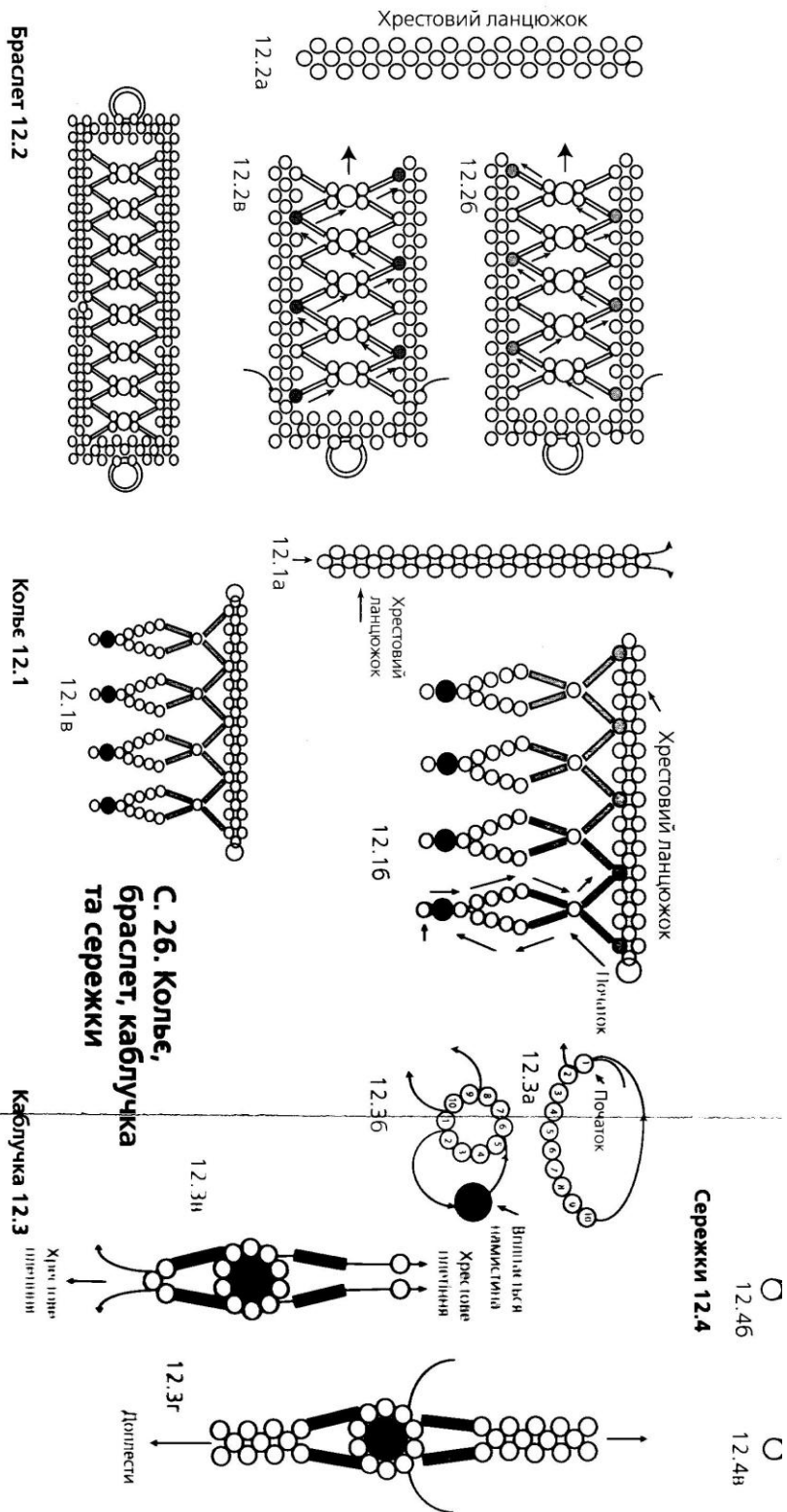

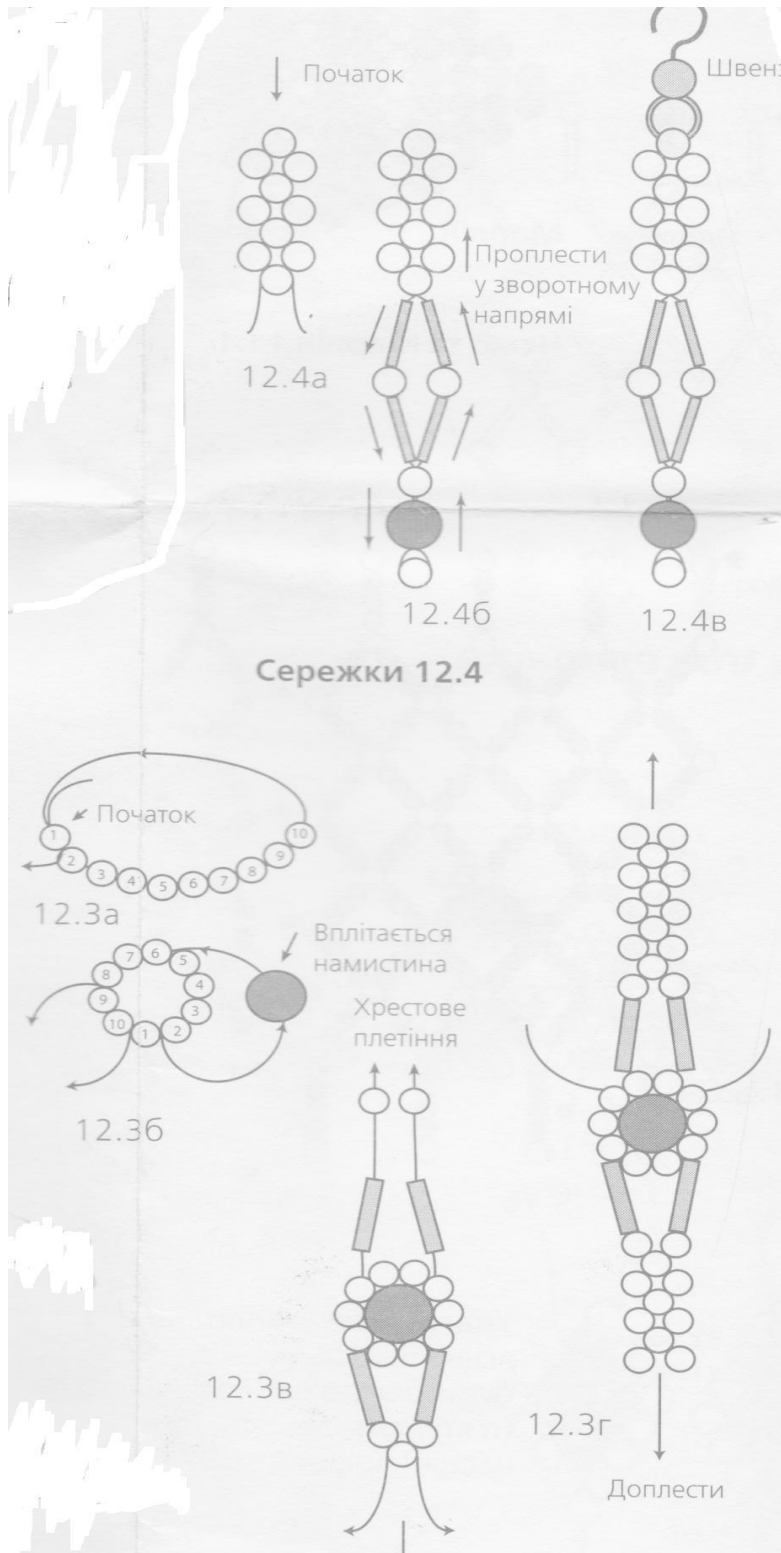

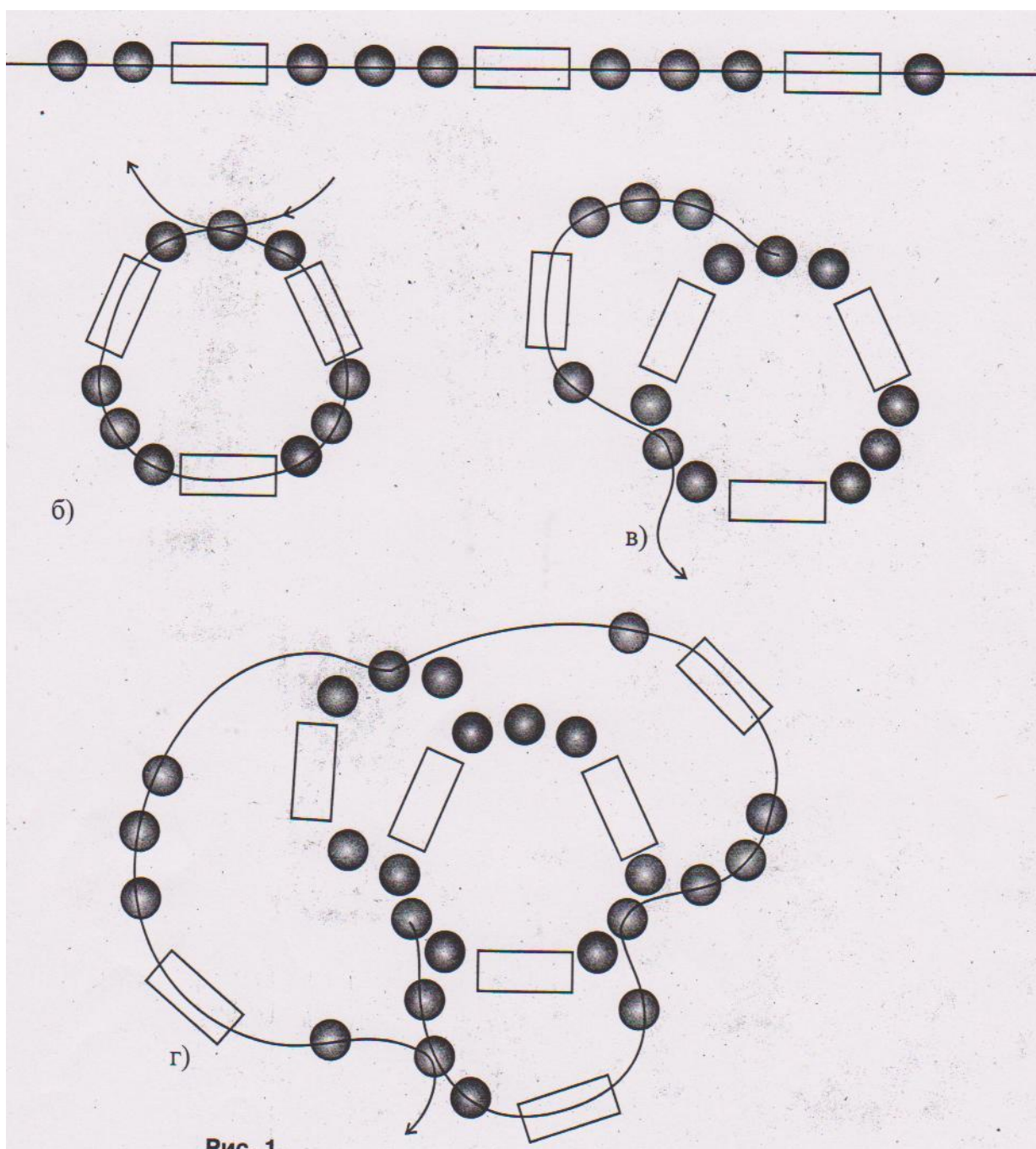

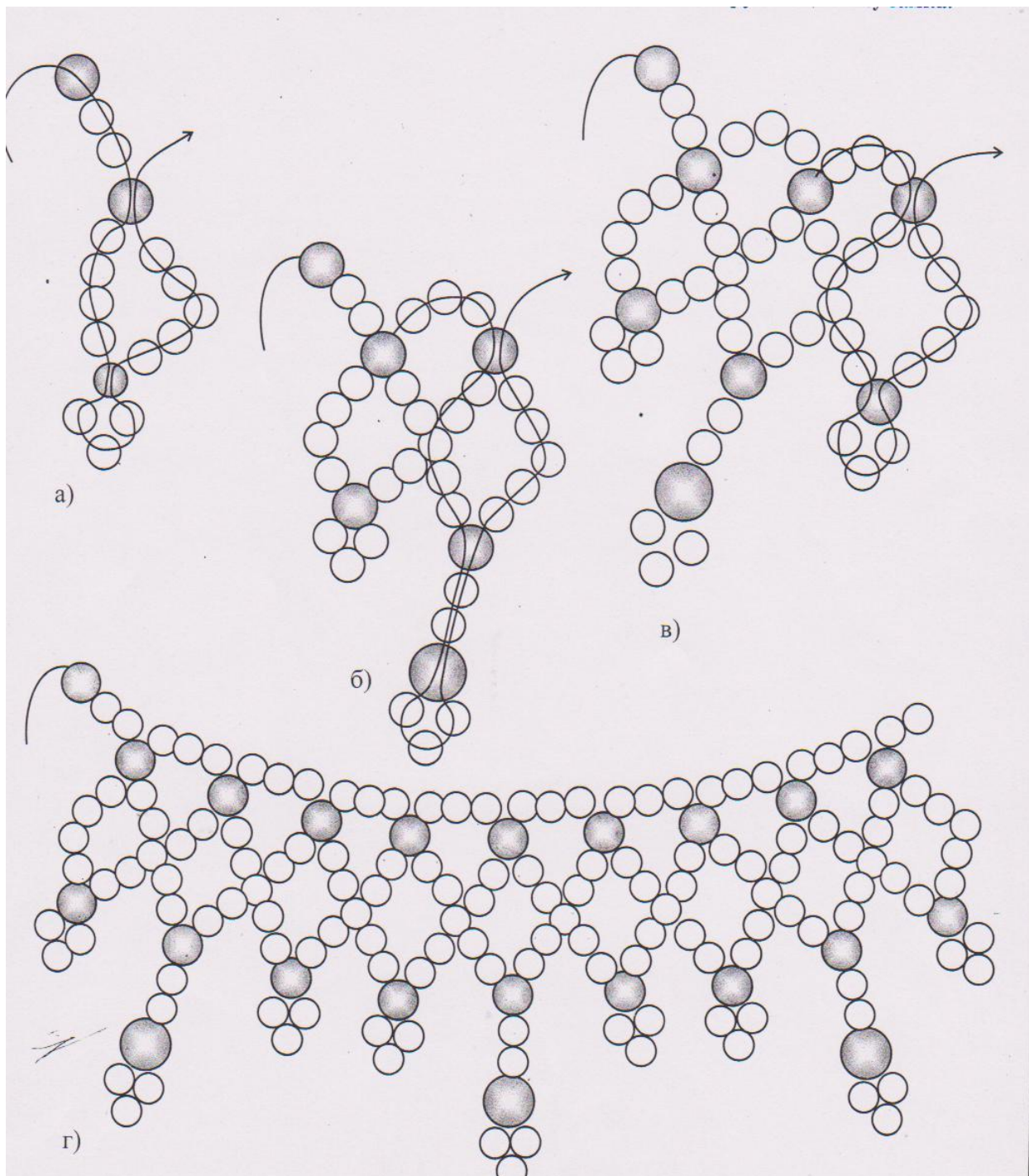
Продї
 У лїкї
 коротї
 разом
 у гїтї
 Потїм
 дїа іх)
 бутї іь
 Тенер
 розтал
 одної.
 Пїдрїж

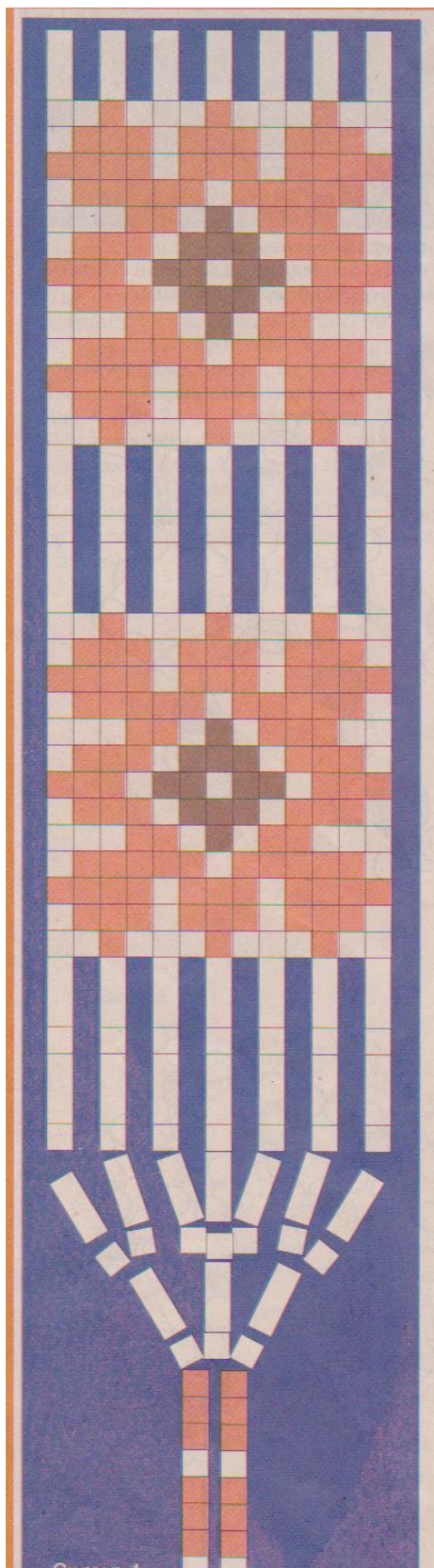

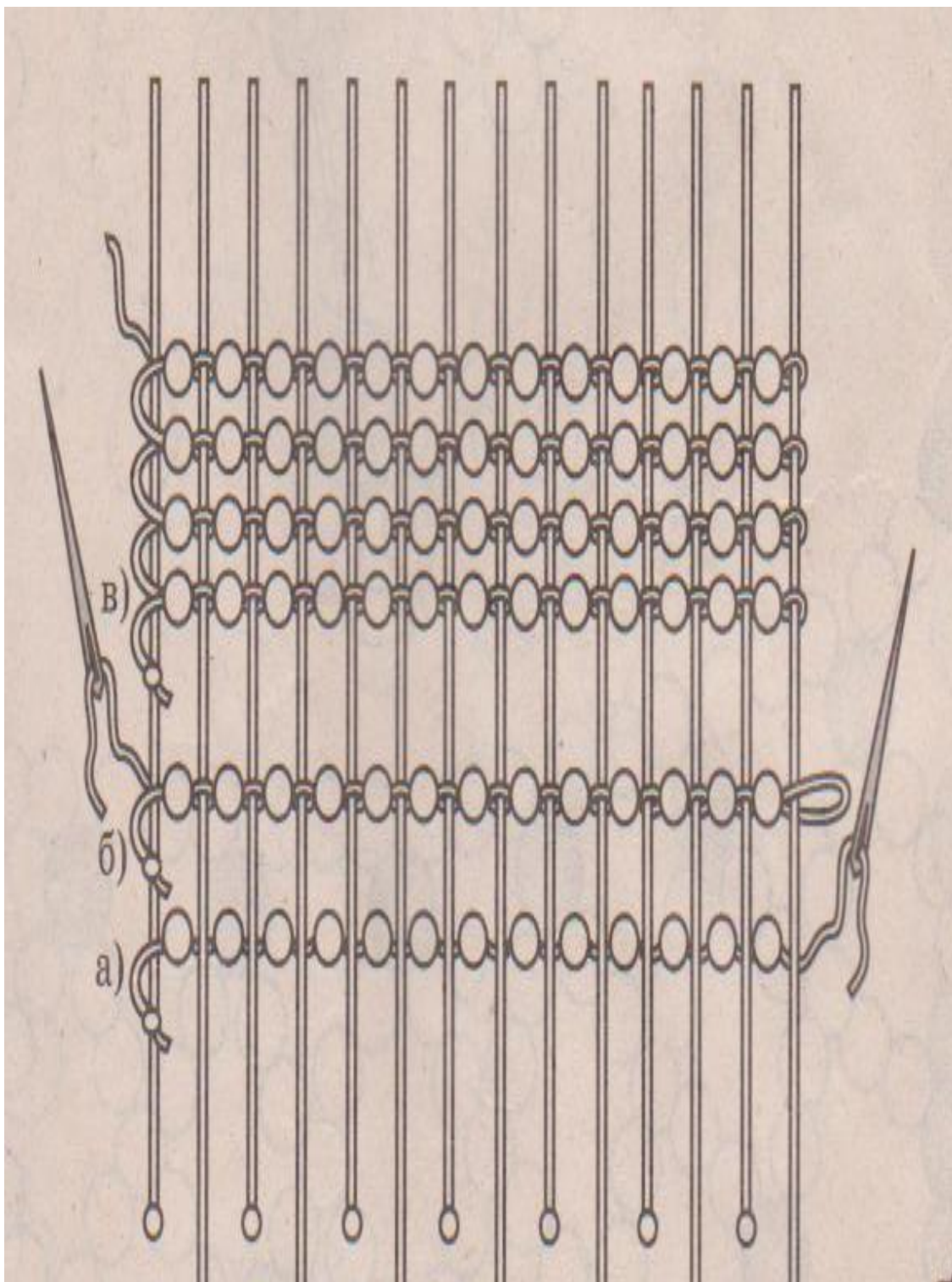

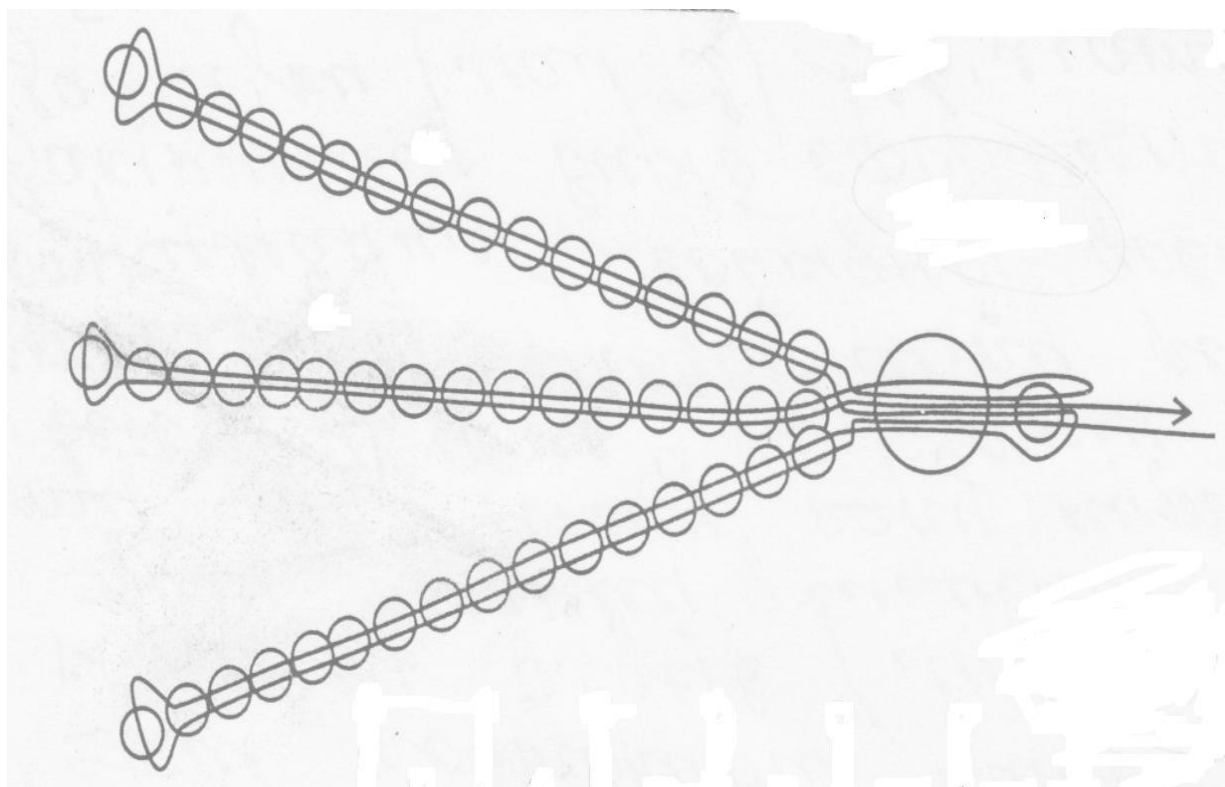

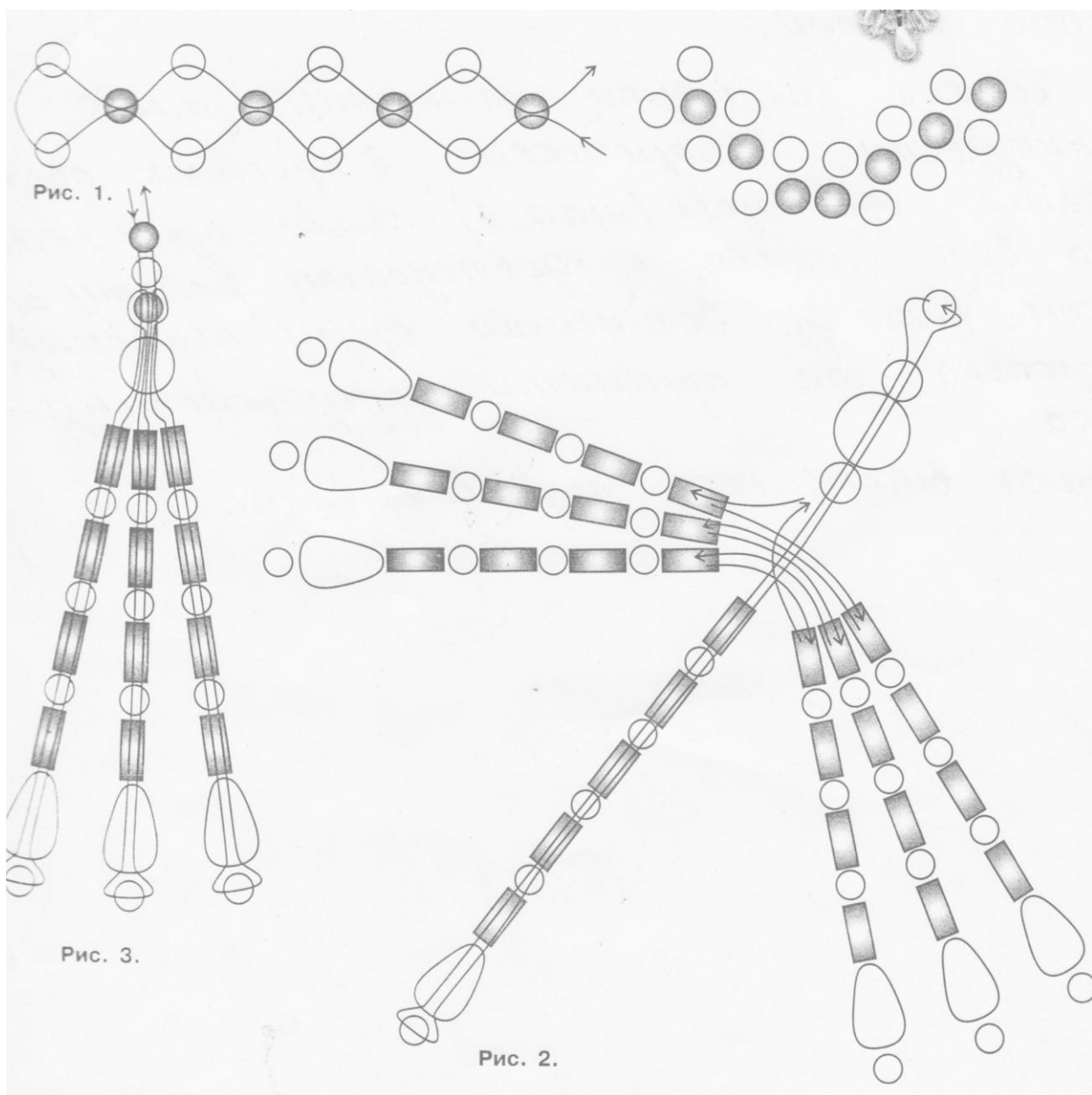

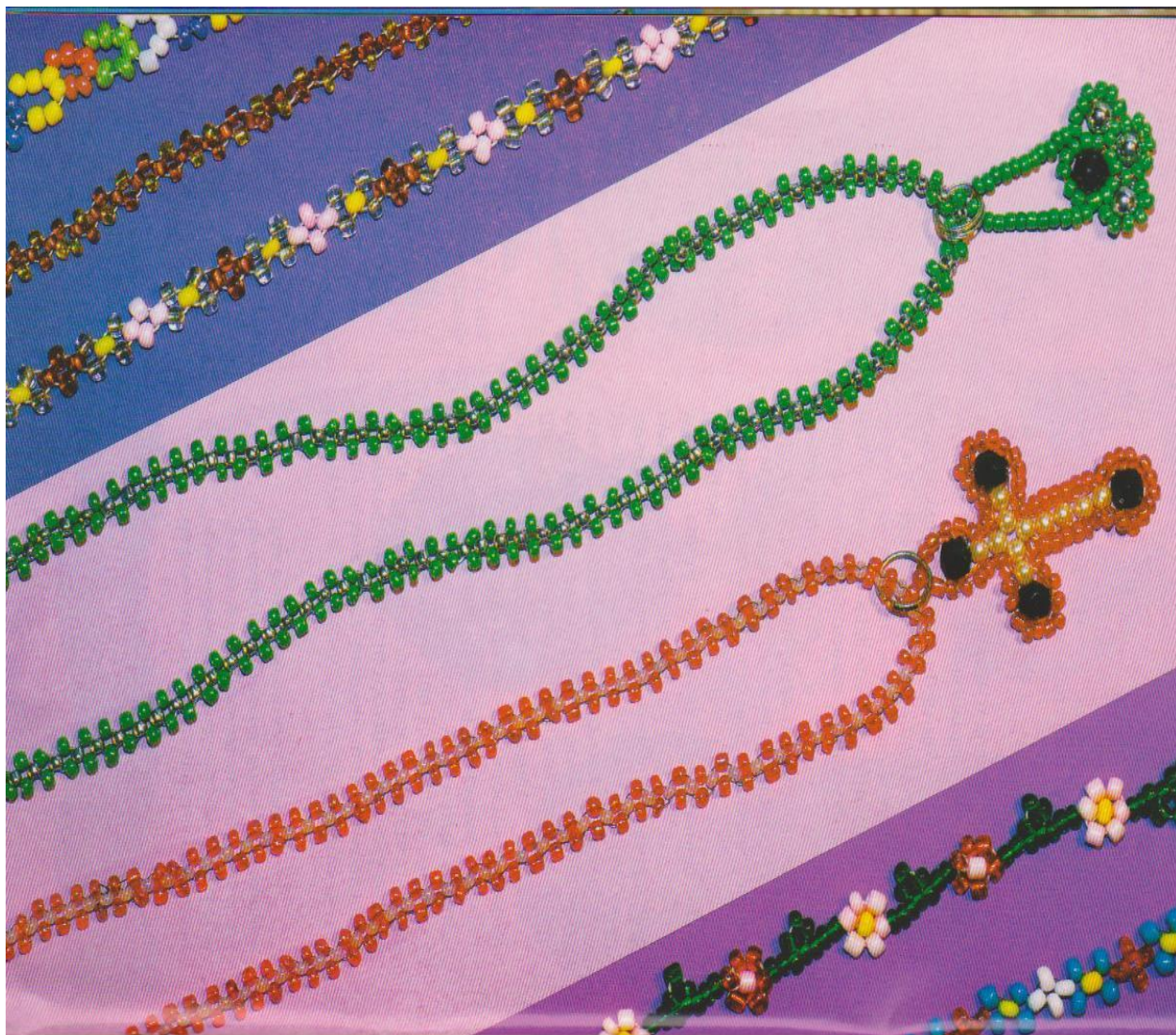

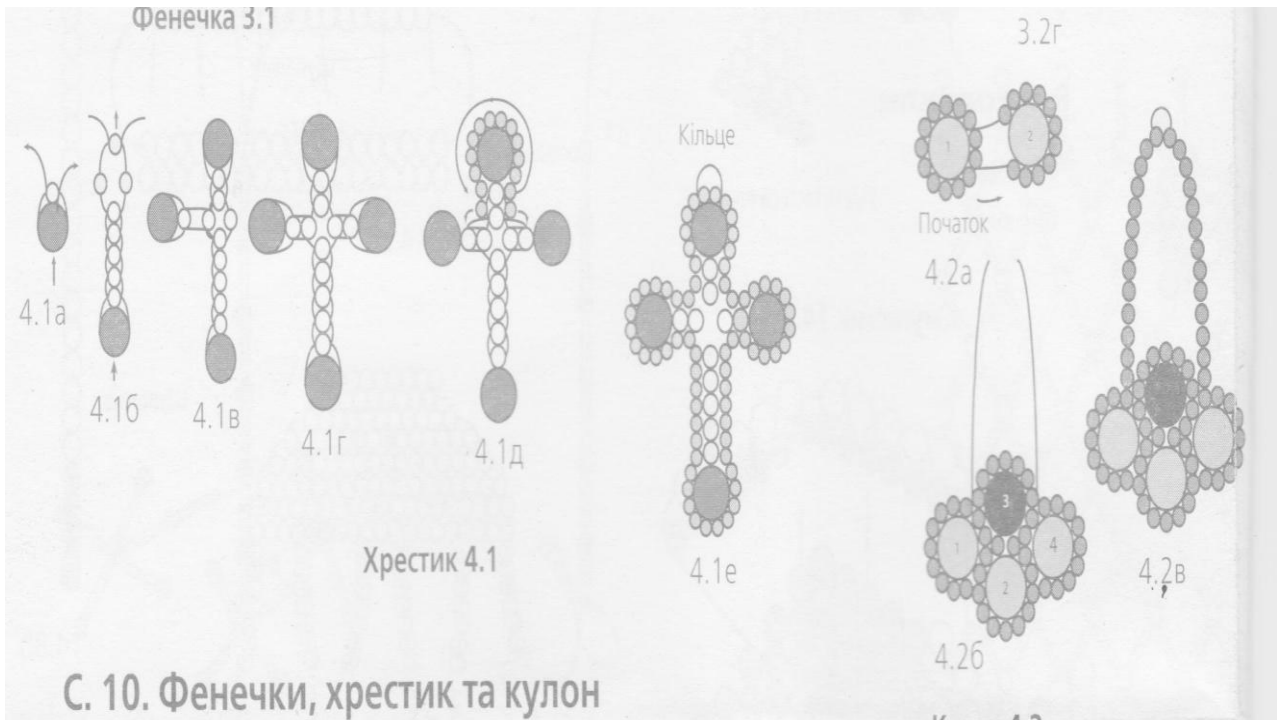

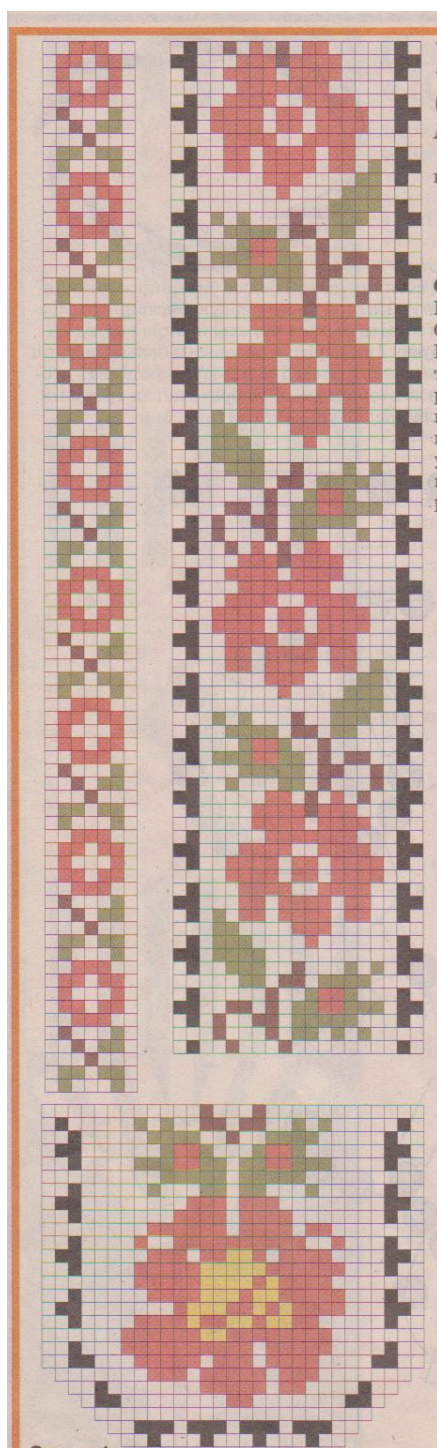

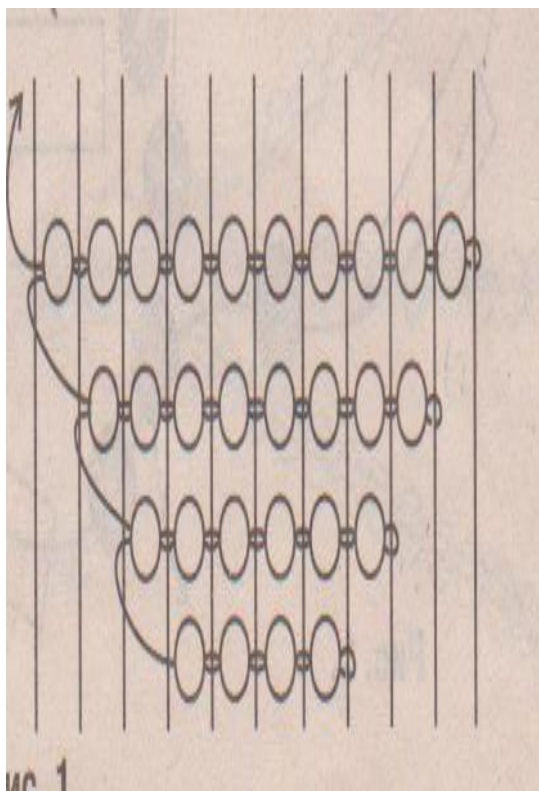

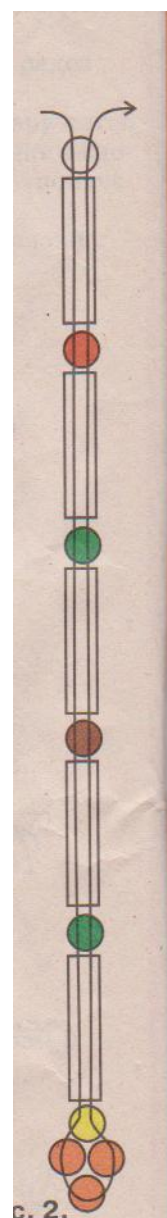
С. 10. Фенечки, хрестик та кулон

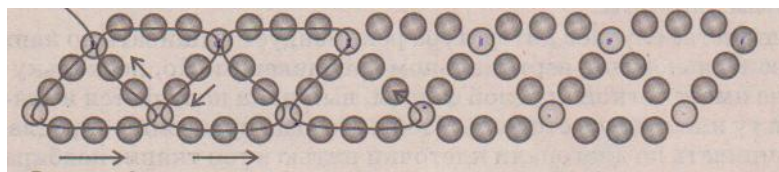

Мал. 1

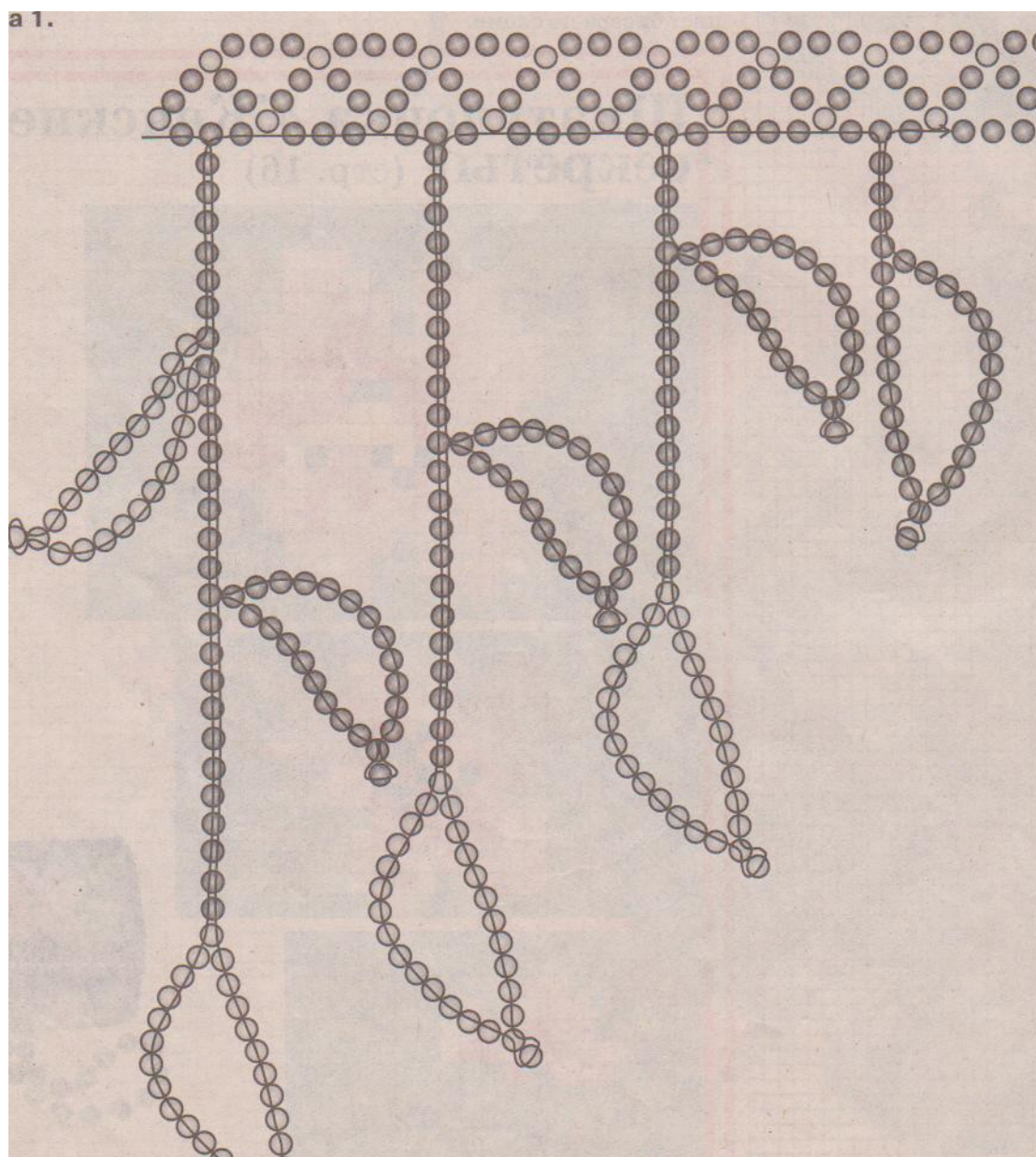

мал. 2

Мал. 1

Мал.2

РЕЦЕНЗІЯ

На методичну розробку Сувеніри – прикраси з бісеру
(назва розробки)

Автор Негрескул Людмила Григорівна, Станція юних техніків, керівник гуртка
(прізвище, ім'я та по-батькові, місце роботи, посада)

Кому адресована методична розробка керівникам гуртків позашкільних навчальних закладів художньо - технічного профілю

Відповідність умовам конкурсу відповідає умовам конкурсу

Короткий виклад змісту роботи загальні поняття про бісероплетіння та виготовлення сувенірів – прикрас з бісеру різними техніками

Актуальність питань, висвітлених у роботі залучення дітей до художньо-технічної творчості

Відповідність програмним вимогам відповідає навчальній програмі гуртка «Моделювання іграшок – сувенірів» основного рівня, першого року навчання

Новизна рішень та підходів, що пропонуються, у порівнянні з існуючими використання різноманітних технік і технологій виготовлення виробів із бісеру за схемами

Характеристика графічних та ілюстративних матеріалів відповідають загальним вимогам

Рекомендації для подальшого використання даної методичної розробки рекомендовано для застосування в роботі гуртків «Моделювання іграшок - сувенірів», «Виготовлення сувенірів»

Рецензент

методист Бикова Лариса Іванівна

